

SLOVENSKI TEDNIK

Leto - Año VIII. No. 370.

"EL SEMANARIO ESLOVENO"

Cena 10 cent.

Uredništvo in upravnništvo

Calle Gral. Cesar Diaz 1657 U. T. 59 - 3667
Sprejemanje strank vsak dan od 15.—18.

Buenos Aires, 31. oktobra 1936

Naročnina za pol leta \$ arg. 3.—; celo leto \$ 5.—

TARIFA REDUCIDA
FRANQUEO PAGADO
Concesión 1551

ENOSTNOST MIŠLJENJA

Velika večina čuti in sluti, da kapitalističen sistem, ki ga je zgradil liberalizem, ne služi več.

Vse bogastvo je v rokah nekaternikov ki po mili volji razpolagajo z njim. Ljudstvo pa ima potrpljenje, dokler more, ko pa le ne gre več, tu pa tam plašno zahteva svoje pravice, dokler ne prikipi sila do vrhunca. In tedaj se zgodi, kot se je v Rusiji in se ta čas v Španiji dogaja.

Zastonj je vsako jadikovanje. Brez sentimentalne jokavosti in tudi brez idealističnega filozofiranja je treba pogledati odločno kruti realnosti v oči.

Tla se premikajo pod nogami. Starejši bi se ne dali kako potolažiti, mladina pa nikakor ne ter išče nove poti in nove orjentacije, ker zgoda vina le ni šla tako neopaženo mimo nje, da bi se ne zavedala, kako nesmiselno je življenje večine ljudstva v današnjem družabnem sistemu.

Delavoljni ne dobijo zaposlilitve, ker jih nadomeščajo stroji. Bogatini živijo v krasnih palačah, hodijo na letovišče in zabave na katerikoli del sveta, povsod jim za denar razkošno strežejo, in kot bogovi kapitala, človeške ignorance, uganjajo vsakovrstne orgije s ženskami ki jih je družba v propastila. Medtem pa večina ljudstva živi v zanikarnih stanovanjih, nima denarja za izlete izven vsakodnevne poti od stanovanja pa do dela, in delavske žene in njih družine često nimajo najpotrebnejšega za vsakdanje potrebščine.

Spremembe pa ne prihajajo kar čez noč, tem več je potrebno včasih mnogo let in tudi sto let, predno pride ljudstvo do prepričanja, da je bilo zapeljano. Vse to pa zato, ker od družbe ni dobilo prave izobrazbe, samo pa nima toliko moči in se niti preveč ne prizadeva, kakšno bi moralo biti dostojanstvo povprečnega človeka.

Iz tega sledi, da masa za vsakim potegne, samo da ji zna pihati na srce, pa če more svoje stališče ali ne praktično zagovarjati.

Na svetu sta danes samo dve poti, slišimo nekatere, leva in desna, srednje je ni.

Kakor se razume. Za levičarje so navadno smatrani tisti, ki so v manjšini, ampak delavstvo v pravem pomenu besede je vendar v večini in bi bilo torej njeno mesto na desni. Vsaj iz ideološkega stališča so v Rusiji tisti na desni kot so kapitalističnih državah na levi.

Torej, če bi bilo delavstvo pametno, bi ne bilo ne na levi in ne na desni, temveč bi bilo na levi in na desni ter po sredi in povsod, zato je naše neizpodbitno stališče, da med delavstvom ne potrebujemo nesoglasja za melonkoste predsodke političnega ali verskega mnenja posameznika, temveč potrebujemo strpnosti in skupnega dela proti skupnemu sovražniku, ki je v prvi vrsti naša nevednost in malomarnost na pram samim sebi in tistih ki se resnično trudijo za dosego boljše bodočnosti, na kulturnem in na gospodarskem polju.

Francova vojska se polagoma bliža Madridu

Frankova vojska se dobro založena z municionom in orožjem ter živežem ki vsega dobiva iz inozemstva, polagoma bliža Madridu.

General Franco izdaja razne proglase, da ne bo storil nič žalega prebivalstvu, če se bo prostovoljno podalo.

Obenem pa sta poslali v špansko vodovje tudi Italija in Nemčija večje število podmornikov in imata baje pripravljene tudi druge vojne ladje, da ko bo prišlo do odločilnega spopada med fašisti in ljudsko fronto, bosta tudi oni dve posegli v zadevo, ker kot kaže bo istotako po drugi strani napravila tudi Rusija...

Po drugi strani pa je tudi madridska vlada dobro pripravljena, da odbije vsak napad. Mobilizirala je vse moške od 18 pa do 45 leta, ki se vežbajo v vojaški disciplini pod vrhovnim vodstvom sovjetskih in francoskih častnikov. Vlada ima na razpolago dovolj municiona in orožja ter letal in tankov, da ko bo napočil odločen trenutek, upa z lahkoto zlomiti moč re-

volucionarcev.

Ministrski predsednik Largo Caballero je dal sledeči proglas na prebivalstvo:

—Madridsko ljudstvo in bojevniki na fronti: Prišel je odločen trenutek. Sovražnik hoče proti naši volji zmagati. Ni dovolj, da ga samo zadržimo, temveč ga moramo pognati iz bližine mesta za vedno ter osvoboditi Madrid fašistične nevarnosti.

Vlada je vsestransko dovolj pripravljena, da bomo lahko dosegli zmago na celi črti. Vzdržati moramo železno disciplino: niti en korak nazaj, vedno naprej z vpoštevanjem mojega ukaza, da se nikomur ne vzame življenja, ki nam kot jetnik pade v roke. S tem bomo dokazali, na kateri strani se bori prava ljudska civilizacija in kdo je pravi branitelj ljudskih mas. Vpoštevajte mirno in s zaupanjem ukaze vaših voditeljev in vojnih komisarjev. Poraz fašizma v Španiji pomeni njegov poraz po vsem svetu.

RUSIJA JE PRIČELA POŠILJATI, ŽIVEŽ, OROŽJE IN MUNICIION V ŠPANJO

Rusija je sporočila svetovni javnosti, da ne bo več neutralna glede dogodkov v Španiji, ker da ima dovolj dokazov, da Nemčija in Italija podpirata fašiste.

Nemčija odločno zanikuje, da bi zalagala z orožjem in municionom fašiste, vendar ne to drži, kajti celemu svetu je znano, da Nemčija in Italija nista neutralni in bi moral biti samo norec tisti ki bi izjavam njihove miroljubnostim verjel.

Nemčija je napadla Rusijo, da je ona tista ki ni neutralna, vendar jo ta obtožba ne zadeva več, ker je Rusija javno izjavila, da bo od slej podpirala leale, kar mora vsa svetovna javnost smatrati za pravilno, saj je bila madridska vlada legalno izvoljena, medtem ko hočejo fašisti kot povsod nasilno priti do oblasti.

Iz Berlina poročajo, da je v Madridu že vsepolno ruskih častnikov ki bodo pričeli voditi vojne polke proti fašistom. Enako da je Rusija pričela dovažati tudi orožje in municion.

Nemčija in Italija, kakor tudi ves kapitalistični tisk skuša napraviti vtis, da hoče Rusija provokirati vojno, vendar se manever noče prav posrečiti, ker ljudstvo se prostovoljno vendar le noče vkloniti fašizmu, dasi se je bati, da se ga bo pričelo, kjer bo le kaj izgledov na uspeh, v to siliti z raznimi pretvezami.

Zaenkrat pa je ves svet prisluhnil ter postal pozoren na politične dogodke v Evropi.

Mir visi na zelo tanki niti. Vse pa zavisi od demokratičnih držav, če bo vojna ali ne, in pa od razumevanja ljudstva, če bo v tem kritičnem momentu znalo uveljaviti svoje mnenje, in ne bo malomarno šlo mimo dogodkov.

Nemčija in Italija ter ves kapitalističen svet

čaka na ljudsko mnenje, oziroma na tiste ki bodo za njih denar znali ljudsko mnenje ustvariti, da bo šlo v imenu domovine in Boga z nova v klavnico ter se morilo za kapitalistične interese, kot se je v zadnji svetovni vojni.

Če bo fašizem dosegel svoj namen med ljudstvom, da se ho pustilo potegniti, tedaj je vojna v Evropi neizogibna, če pa ne, pa se bosta Nemčija in Italija zaenkrat še potuhnili in bo španska vlada s pomočjo sovjetrov kaj kmalu vzpostavila red in mir.

Če bo vojna ali pa ne, je po našem mnenju v vsakem slučaju fašizem obsojen na propast. Če ne bo vojne, bo duh bratstva in socialne pravičnosti kmalu objel vse narode, ker se v tem smislu po vsem svetu zelo mnogo dela, čeravno se morda tudi o nasprotnem še več bodo prej ali slej narodi prišli k solne spoznanja, da se ne splača umirati na bojnih poljanah za kako namišljeno domovino ali vero. Če pa pride do vojne, bo res žrtev zelo velika in krvava, osveta zatiranega ljudstva pa bo neizbežna. Zato se ne bojimo ničesar, naj pride kar pride, vse nam prinaša rešitev in boljšo bodočnost, če bomo znali rabiti pamet in razum.

(Članek je bil napisan še za prejšnji teden, ki pa ni nič izgubil na veljavi, zato ga priobčujemo. Op. ur.)

STAVKA GRAFIČNIH DELAVCEV

Ker so prejšnji teden zastavkali vsi grafični delavci, Slovenski tednik ni mogel iziti. Upamo pa, da bo kmalu prišlo do sporazuma med delavci in gospodarji, ter da bomo zopet redno izhajali.

IZ JUGOSLAVIJE

Po raznih poročilih, ki prihajajo iz Jugoslavije, izvemo, da so se gospodarske prilike nekoliko zboljšale, vendar ne toliko kot bi bilo želeli in pričakovati spričo naravnega bogastva Jugoslavije.

V Jugoslaviji vse preveč gospodari tuji kapital. Narod pa se zastruplja z nepotrebno politiko, ki nima nobenega določenega pravca.

Bivša srbska diktatura je Hrvate tako zdivjala, da so še sedaj pripravljeni vsakomur se udiniti, samo da se čimprej razbije Jugoslavija.

Notranji nemiri seveda zelo sladko mažejo pri srcu Mussolinija in Hitlerja ki si od tega obeteta dobičkov.

Dr. Maček, vodja Hrvatov, zahteva samostojno Hrvatsko, zaenkrat samo upravo, pozneje pa bi menda zahteval tudi samostojno republiko, ker bi tako zahteval tuji kapital ki si skuša obdržati gospodarsko kolonijo na hrbtu hrvatskega naroda.

Jugoslavija je v zunanji politiki bolj naklonjena mednarodnemu fašizmu kot pa protifašizmu. Posebno katoliški politični krogi skušajo prepričati, da so vsi protifašisti-komunisti in brezbožneži. To jasno prikazujejo glede krvavih dogodkov v Španiji ki očitno simpatizirajo s revolucionarci. Neki škof je celo izdal pastirski list v katerem poziva vse vernike, da naj molijo za zmago revolucionarcev.

V kljub vsem slabim neprilikam pa smo trdno prepričani, da jugoslovanski narod ne bo utonil v fašistični atmosferi.

Po zadnji vesteh bo baje Jugoslavija priznala Abesinijo Italiji. Za tem gotovo tiči kak sporazum med Italijo in Jugoslavijo, vendar zaenkrat ne moremo še nič slutiti kakšen bi bil ta sporazum. Morda bo Mussolini kaj odnehal s pritiskom na Primorsko ljudstvo?

Iz Patronata v Parizu

Patronat v pomoč faš. žrtvam v Parizu nam od časa do časa poroča o nečloveškem postopanju političnih jetnikov v jugoslovanskih zaporih.

Ni dolgo tega ko je bil obešen Hrvat Djuro Halabarae, ker da je menda ubil nekega stražnika, ker je bil preveč goreč zasledovalec protifašistov.

Po najnovejših vesteh pa se je stanje političnih jetnikov pod sedanjo vlado nekoliko zboljšalo. Seveda je mnogo zalegal javni protest od zunaj.

Manj z maslom namazanega kruha

priporočajo nemcem

Nemški minister zračne plovbe Goering je držal govor na zbrano ljudstvo ter je dejal med drugim, da potrebuje Nemčija: prvo, orožje; drugo, nove fabrike; tretje, domove za delavce. Nadalje je dejal, da vsak državljani ki se ne more privaditi kruhu brez masla ni pravi nemec. Jaz, je dejal, jem manj masla in sem zgubil precej na teži. Hitler pa sploh ne je masla in mesa, in kar lahko napravi on, lahko tudi vsak drugi.

Nemčija da ima še dovolj naravnega bogastva za izčrpanje in da v enem letu in pol ne bodo potrebovali nič več petroleja iz tujine.

Na dalje je priporočal Goering ženskam, da naj bodo varčne, da se da družina nasititi tudi z majhnimi stroški.

Vse to je potrebno, je nadaljeval zračni general, da se dobro pripravimo doma in da bomo potem zahtevali tisto kar nam je svet ukral.

Volilna kampanja v Združenih državah

V Združenih državah se vrši ljuta volilna kampanja za predsedniške volitve. Obe nasprotujoči si stranki, demokratska, ki ji načeljuje Roosevelt in pa republikanska ki ji načeljuje Landon, ne bosta potrošili za propagando nič manj kot 10 milijonov dolarjev.

Roosevelt je dejal, da je sramota za ameriško civilizacijo, da bi bili od nekaj magnatov odvisni vsi ostali prebivalci in da bi ljudje še nadalje čakali v vrstah na krožnik juhe.

Za ameriško ljudstvo bi bilo vseeno bolje, če bi zmagal Roosevelt, ker je v času svojega predsednikovanja dokazal, da ima vsaj nekaj smisla za delavstvo, medtem ko ga Landon s svojimi finančniki ne bo imel prav nič, kot ga niso imeli Hoover in drugi pred njim.

Sicer pa nobeden predsednik v današnjem sistemu ne more služiti narodu, ker sistem tega ne dovoljuje. Zato bo pa na svetu dobro še le takrat, ko bo narod kulturno in politično toliko zrel, da bo današnji sistem kratkomalo vrgel med staro šaro ter postavil na njegovo mesto novega ki bo slonel na pravični socialni podlagi.

V Argentini sta javno protestirala proti mučenju političnih jetnikov, Slovenski tednik in hrvatske Argentinske novine.

Portugalska obdolžuje Sovjete

Portugalski zunanji minister je poslal 46 strani dolgo noto komiteju neutralnosti v London v katerem "dokazuje" koliko orožja in municiona da je Rusija poslala španski vladi.

Obenem dokazuje, kako da ima Rusija namen komunizirati Španijo in jo napraviti za svojo kolonijo in bi bila seveda tudi Portugalska v veliki nevarnosti, če bi se sovjetom načrt posrečil.

Ruski poslanik v Londonu, Majski, je zelo ironično odgovoril na portugalsko noto ter je dejal, da je portugalski zunanji minister res pravi genij v zbiranju podatkov, samo škoda, da niso resnični, ker da nimajo nobene dokazane postavke.

Rusija da nima prav nič potrebo kake kolonije v Španiji, ker ima svoje zemlje dovolj, pač pa da je sovjetska Rusija odločno na strani španske demokracije, kar nimajo potrebe povdarjati zakaj.

Vendar da to še ni glavno temveč, da če bi v Španji zmagali fašisti, bi se vsa Evropa kmalu zapletla v vojno. Rusija pa je dovolj jasno dokazala, da noče vojne temveč mir, ker je prepričana, da bo mirnim potom dosegla zmago vsega delavnega ljudstva, medtem ko fašizem prorokuje lepšo bodočnost z — orožjem.

Kot portugalski zunanji minister je tudi italijanski poslanik pri angleški vladi, Grandi, ponovno predstavil neutralnemu komiteju cel niz obtožb proti Sovjetom.

Neutralni komite ima res dela čez glavo pri pregledovanju in utemeljevanju, koliko je resnice na teh obtožbah, vendar to ni glavno. Odločilne važnosti je, da se v Španji odločuje usoda Evrope in da ves demokratični svet sočustvuje z nesrečnim španskim narodom, ki ga je vzel mednarodni kapitalizem na muho, ter želi zmage ljudski fronti, in simpatizira z vsemi tistimi državami ki v tej težki uri stojijo španskemu narodu ob strani.

Ob obletnici italijanske revolucije

Ob 14 letnici revolucije italijanskega fašizma in pohoda na Rim, so bile po vsej Italiji velike proslave, tembolj, ko je fašizem slavil ponovno zmago s podjarmljenjem Abesinije.

Italijansko ljudstvo, da ima sedaj prostor pod soncem ki ga še lansko leto ni imelo. Vse to da je dosegel veliki duce, četudi je bil od povsod bojkotiran, se mu je na vse zadnje vendar le moralo vse vклонiti. To pa da ni samo zasluga Mussolinija temveč tudi italijanskega ljudstva ki je disciplinirano sledilo vsem modrim odredbam svojega voditelja.

Franco da bo kmalu v Madridu; Belgija da tudi ni več s Francijo; nova pogodba z Nemčijo da je velike bodočnosti; vse je v redu v Podonavju in Mala antanta da je že tudi pričela obračati oči v Rim.

Sedaj da se pojavlja mogočen sovražnik na horizontu — komunizem, ampak "trije veliki" Mussolini, Hitler in papež da so več kot dovolj za potlačenje komunizma v Evropi.

Pariz. — Vlada je določila 5 milijard frankov za zgraditev ogromnega števila vojnih letal.

ŠIFKARTE (odhod in prihod) - DENARNE POŠILJKE - HRANILNICA

samo pri

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

Avda. L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

Naše uradne ure so: od 8½ do 7 zvečer, v sobotah do 12½ ure.

VLADNE ČETE SO PRIČELE Z OFENZIVO

Vladne čete so pričele v petek s splošno ofenzivo na celi črti.

Na nekaterih krajih so že potisnili fašiste nazaj.

Iz Združenih držav je prispelo več vojnih letal ki da jih je kupila španski vladi neka prijateljska država.

Ministrski predsednik, Largo Caballero je dejal, da če bodo vladni pristaši disciplinirani, da bodo kmalu premagali fašiste.

OKNO V SVET

London. — Nemčija in Italija sta se pogodili, da bosta skupno vodili za enkrat sami diplomatični boj, proti Rusiji in Franciji.

Zvezi med Nemčijo in Italijo da se je posrečilo odtegniti Malo antanto od Francije in Rusije ter da vsak dan bolj gre delo v klásje.

Glavno zasluga, da Mala antanta ni pristopila na francoskorusko stran, kot je želela Českoslovaj in tudi bivši romunski zunanji minister Titulesco, da je jugoslovanskega ministrskega predsednika Stojadinoviča.

Sedaj pa bo menda poleg Nemčije prva tudi Jugoslavija priznala Abesinijo za italijanski imperij. Kakšno plačilo bo zato dobila, še ne vemo, slintimo pa...

Pariz. — Vsled neiskrenega stališča Belgije napram Franciji, da je zadnja prisiljena zgraditi nove utrdbe prav do morja.

Zadržanje Belgije pa je tudi ponovni dokaz, likih držav in da so zelo pripravno polje za izda male državice niso nič drugega kot žoga ve-koriščevanje tujega kapitala.

Madrid. — Vlada je dovolila, da lahko nemoteno odpotujejo vsi inozemci iz Madrida.

Rim. — Med nemško vlado in Vatikanom je prišlo do boljših odnošajev, ker je Hitler prišel do prepričanja, da mu bo lahko katoliška cerkev zelo mnogo koristila v boju proti Rusiji, če jo bo znal izrabiti, kot jo je znal Mussolini.

GOSPODARSTVO**KAKO JE ZAMIŠLJENA ZADRUGA
"SLOVENSKI ZADRUŽNI DOM"**

Nekaterim, ki radi zabavljajo, se zdi nekoliko čudno, ker še ni Slovenski Zadružni Dom odprl svoje prodajalne. Drugi se čudijo, zakaj ni že gotovo poslopje i.t.d. Ljudje ki malo mislijo in dosti govorijo, so pač vedno na razpolago, tem v pojasnilo hočemo še enkrat povdariti, kakšna je bila misel ustanoviteljev prve slovenske zadruga v Argentini.

Če je človek le količkaj pameten, bo prišel do zaključka, da se z takimi ustanovami ne postopa tako kot, na primer, pri navadnih pevskih društvih, kjer se bere 10 ali 12 ljudi, si izberejo pevovodjo in zapojejo par pesmi. Nauče se eno igro in še kaj takega, pa je veselica, na koncu katere se malo zapleše. Od takih veselie ostanejo samo spomini in le nekaterim koristi izobraževalni namen istih.

Pri zadrugah pa ni tako. Tu se gre v prvi vrsti za skupne koristi članstva, katero ima enake pravice in dolžnosti. Tu se gre za gospodarstvo, brez katerega je življenje nemogoče. Tu se gre za izboljšanje ekonomskega stanja

Rim. — Badoglio in Musolini sta izdala knjigo kako so italijani zavojevali Abesinijo.

Rim. — Mussolini je odpotoval v Milan kjer bo imel več govorov na italijanski narod in na vso svetovno javnost, ki jo bo pozival, naj se nikar ne vklone svjetizmu. Obenem pa bo suggestiral naj se general Franco proglaš za španskega diktatorja, ker da bo imenu miru to naj bolje.

Barcelona. — Fulvio Panteo, italijanski državlján in častnik, ki pa se je boril na vladni strani je bil te dni težko ranjen. Omenjeni je bil osební prijatelj Mussolinija dokler ni isti dal umoriti Mateottija. Od takrat pa se bori proti fašizmu.

Madrid. — 16 fašističnih letal so vladni letalci sklatili na tla.

članstva in to z skupnimi močmi. Tu se gre za osvobojenje gotovega dela ljudi, kateri nočejo biti odvisni od posameznih kapitalistov, ki jih iskoriščajo. Zberejo skupno svoje moči, da se lahko branijo, ker se zavedajo, da je v skupnosti večja moč. Seveda se taka zavest ne more najti pri plitvo mislečih ljudeh, ampak le taki, ki imajo radi svobodo in neodvisnost, se lahko zbirajo v zadrugah, katere postanejo njihove trdnjave. To se ne more zgoditi od danes do jutri, ampak le postopoma in z dobro premišljenimi načrti.

Teh načel so se zavedali ustanovitelji S. Zadružnega Doma in zato so takoj v začetku povdarjali, da so sicer pravila jako obsežna, da se jih pa sprejme radi mogočega poznejšega delovanja. Povdarjali so, ker so se zavedali odgovornosti, da se bo sedaj gledalo delovati samo na tem, da se kupi lastno zemljišče in, da se delovanje pri vseh ostalih oddelkih za sedaj opusti, ker se pač brez temelja ne more zidati. Nikjer ni bilo rečeno, da se bo odprla kaka trgovina ali kaj sličnega, ker je pač nemogoče v takokratnem času. Pripravljalni odbor se trudi dobiti primerno zemljišče, katero bi že lahko kupil, ako bi bilo na primernem kraju. Ker pa se zaveda, da ko bi bilo kupljeno, ni več pomoči, zato raje nekoliko več počaka da bi se ne prenačil. Ko bo pa enkrat določeno zemljišče in bodo vsi člani zadovoljni, se bo kupilo in na njem postavilo, kar bo pač mogoče. Gradov si ne moremo postavljati v oblake. Z dobro in treznomislečimi člani se pa da napraviti precej in zato ni opravičeno govorjenje, da smo se ustavili, ampak gremo popolnoma po programu naprej. Počasi sicer, zato pa gotovemu cilju nasproti. Rojaki pristopajte k S. Zadružnemu Domu, da boste z vašimi nasveti in načrti pripomogli k uresničenju skupnih želja "imeti svoj lasten dom".

ZA ŠPANSKO LJUDSTVO

Ker je revolucija v Španiji pahnila v neznesno bedo ves narod, se bodo po vsem svetu ustanovili razni dobrodelni odbori, tako tudi v Argentini, ki bodo zbirali obleko in živež za nage in lačne špance.

Slovenci ker smo povsod raztreseni ne bomo posebej zbirali temveč se bomo kar špancem pridružili ter prispevali vsak po svojih močeh. Kam in kako bomo že še poročali.

STAVO — PLAČAL Z ŽIVLJENJEM

Na Dock Sudu (Buenos Aires) sta živela prijatelja Gregor Sistuk in Nikola Kusochik, oba pol'aka stara 27 let. V soboto popoldne je šel Nikola obiskati Gregorija. Ta mu je med drugim povedal, da si je kupil nov revolver, katerega mu je tudi razkazal. Med pogovorom in ugibanjem, je rekel Gregorij, da je revolver malega kalibra in skoro samo za strah. Nikola pa je trdil, da je dovolj močan za usmrtiti človeka. Gregor je trdil le svojo in stavil, da krogla ne prebije podglavnika, katerega je vzel iz postelje in si ga postavil na prsi, ker je hotel dokazati, da je gotov, da je njegova trditev prava. Nikoli je dal revolver in ga silil naj strelja. Nikola se je branil, ker se mu je zdelo prenevarno, a ker ga je Gregorij le silil je "sprožil". Krogla pa je prebila podglavnik in se ustavila v prsih predrznega Gregorija, kateri je na mestu ostal mrtev. Nikola je vse nanzanil na policiji, katera sedaj preiskuje, če se je res tako zgodilo.

NIKDAR NE POZABITE

da

Za poslati denar v domovino

hitro in z najmanjšim stroškom,

Za vlagati denar v hranilnico

kjer je varen z dobrimi obrestmi,

Za nakup ladijskih prevoznih listkovz najboljšimi in najhitrejšimi ladijami od katerekoli družbe,
po resnično nizkih cenah**NUDI EDINO LE**

tradicionalni prijatelj slovencev v Argentini

SLOVENSKI ODDELEK**BANCO HOLANDES UNIDO**

SUCURSAL BUENOS AIRES

CANGALLO 360

(medtem ko traja zidanje našega lastnega poslopja
na 25 de Mayo in Bmé. Mitre)**VAŠA LASTNA KORIST ZAHTEVA, DA SE POSVETUJETE z nami,**
osebno ali pismeno, na kar Vam bomo radevolje takoj odgovorili.

Cerkveni vestnik

1. nov. Praznik vseh Svetih in prva nedelja v mesecu!

Sveta maša na Saavedri ob pol 11 h za rajnega Ivana Zadnik. V soboto 24. okt. je šel zdrav z doma in ga je pri znancih nenadno piskala smrt.

Večernice bodo na Paternalu ob pol 5 h. V letnem času bo ta ura primernejša, in bodo sedaj do nadaljnjega večernice ob pol 5 h.

To nedeljo popoldne bomo imeli spomin vseh mrtvih, z molitvami za rajne. Ne pozabimo svojih, ki so že v večnosti, spomnimo se nanje, da bomo vredni da se bo kdo tudi na nas spomnil, kadar bomo iz vie prosili pomoči.

Prihodnjo nedeljo, 7. nov. bo maša na Avellanedi, večernice pa na Paternalu. V Villi Devoto bomo slovensko službo božjo uknili, dokler ne bo zgrajena cerkev sv. Rafaela in upamo, da takrat z lepšim uspehom. Ta cerkev se ni izkazala za primerno.

Tako lepe slovesnosti pa šenismo imeli letos, čeprav je bilo že vselej zanimivega in vsodbudnega. Na slovesnosti srebrne maše se je zbralo ljudi, da je bila kapela že kar pretesna. Gotovo kakih 500 ljudi. Vodil je vso slovenost superior očetov Kamilov (iz Paternala), ki je bil že od vsega početka podpornik slovenske službe božje. Prišel je tudi salez. bogoslovec Vlad. Zmet. Govor pa je imel g. Kastelic.

Vdeležil se je tudi odpravnik poslov, g. Dr. Božo Stojanovič in več drugih oseb iz poslanstva. Zastopana so bila štiri slov. društva, namreč: Tabor, Prosveta, Ljudski oder in Avellaneda, Zastopano tudi Hrvat. kat. društvo, oba patronata, jugosl. Sokol. Prihiteli so domala vsi slovenski kulturni delavci in odlični možje.

Pevski zbor, za to priliko pomnožen, je svojo nalogo častno rešil.

Na kosilu je vladalo prav slovensko veselo razpoloženje in smo marsikatero rekli in tudi zapeli. V spomin smo se seveda tudi malo naslikali in so nekateri posnetki lepo izpadli. Kdor bi si želel kak spominček naj se oglasi ob priliki službe božje.

Približuje se veliko slovensko romanje v Lujan, ki se bo vršilo v nedeljo 29. nov. Poskrbite že sedaj, da se pravočasno na to pripravite, da ne bo kake ovire. To naj bi bila naj-

veličastnejša naša prireditve tega leta. Lepo ste naprošeni vsi, da storite, kar je komu mogoče, da bo vdeležba čim lepša.

Da ne bo nepotrebnih težav, prosim da si omislite vozne listke že naprej. Dobili se bodo v kratkem ob enem s posebno knjižico s pesnicami, ki jih bomo skupno peli.

Hladnik Janez.

Dragi rojaki!

Beseda je prešibka, da bi se Vam tu mogel primerno zahvaliti za velik dokaz ljubezni, ki ste mi jo pokazali ob moji petindvajsetletnici mašništva. Ni bil to samo moj praznik, bil je to praznik naše celotne družine, naše ljubezni. Torej ne samo, da se nisem varal, ko sem pričakoval, da me sprejmete tu v tujini kot prijatelja, prepričali ste me, da ste mi še več ko prijatelji, da sem prišel med rodne brate. Naj ponovim v zahvalo in povdarjam še enkrat samo to: Še bolj si bom prizadeval, da bo tudi meni v vsem mojem delovanju med Vami geslo "Sveta Gora", to veliko geslo našega življenja, našega trpljenja in našega hrapenjenja. Bog plačaj!

David Doktorič.

Francio Husnaur

F. QUIROGA 1441 — Na Dock Suda

SLOVENSKA LEKARNA

Vam nudi najboljša zdravila po niski ceni, kakor tudi brezplačne nasvete. Železno vino po tri pese steklenico. Pošiljamo tudi v notranjost republike. Priporočila se

ANA CHRPOVA

Slov. babica

dipl. v Progi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporočila vsem Slovenkam. — Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. —

Postrežba prvovrstna.

Entre Ríos 621

U T. 38 Mayo 8182

ROJAKI

Poslužite se vedno in povsod podjetij in tvrdk, ki oglašujejo v Slov. Tedniku.

Sklicujoč se na naše glasilo boste sigurno dobro in točno postreženi.

S tem koristite samim sebi in listu obenem.

EXITUS

CERVEZA FRESCA

QUILMES

EN BOTELLAS DE LITRO

GOTOVO ŠE NE VESTE...

...da imajo v občinski knjižnici v Citavi knjigo, ki je vezana v pravo človeško kožo, in sicer v kožo nekega roparja.

...da so sveto pismo prevedli nekako v 630 jezikov in izdali v približno 500 milijonov izvodov. To je torej še vedno najbolj razširjena knjiga na svetu.

...da citrona nikakor ni popolnoma kisl, ker vsebuje do 10 odstotkov sladkorja.

...da se Kitajci pozdravljajo z besedami: "Ali ste jedli riž?" Potrdilni odgovor na to vprašanje je znak za dober tek in torej za to, da gre nekemu dobro.

...da je bil Kaspar Barlay zdravnik v 18. stol., ki je zblaznel. Utvarjal si je, da je iz mašla, zato se je skrbno izogibal sonca in peči, da bi se ne razstopil. Nekega dne je celo skočil v vodo, da bi se shladil, in je utonil.

...da je Napoleon I. pri svopem kronanju imel v rokah bajne žezlo Karola Velikega. To žezlo vidiš še danes v Apolonovi galeriji v Louvru. Stvar pa ima majhen kavelj: Kakor so dognali, ni to žezlo nič drugega nego taktirka nekega kapeleznika iz 17. stol. in ima vgravirane besede: Sanctus Carolus Magnus.

...da je bil največji človeški kip na svetu, neki kip Budha v Birmi, sto let izgubljen. Odkriti so ga slučajno pri gradnji neke železniške proge. Grmovje in drevesa so ga bila popolnoma prerasila.

ZOBOZDRAVNICA

Dra. Samoilović de Falicov

in **FELIKS FALICOV**

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Trelles 2534

Veliki zavod

RAMOS MEJIA

+ VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)

KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.

ZIVCNE BOLEZNI: Nevrastenja, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

ŽELODEC: upadel, raširjeni, kislina, težka prebava, bruhanje, rane.

ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, USEŠA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

Popolno ozdravljenje \$ 30.—

Plačevanje po \$ 5.— na teden.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

RIVADAVIA 3070 PLAZA ONCE

Dekliška Greda

CESTA BREZ KONCA

Ob cestah brez konca, ki se vijejo kakor trakovi skozi gozdove in gorske doline, stoje pogosto preperela znamenja, ki so obledela v solncu in dežju. Čedalje neznatnejša postajajo pod sivo, prašno skorjo, ki jim jo prinesejo hitri avtomobili, ko drve brez obzira mimo njih. In prav tako kakor tem znamenjem, se godi tudi ljudem, ki stoje živ dan ob strani. Takšen je bil na primer Janez, mizarški pomočnik Janez Križ. Janez so mu rekli, ker je bilo župniku to ime všeč, in Križ zaradi tega, ker ga je bil nekdo našel pod kamenitim križem na vaškem trgu, kjer ga je bila mati odložila. In da mu ni bilo treba preživeti mladosti v vaški sirotišnici, kakor vsem drugim najdenčkom, se je moral zahvaliti samo mizarju Lencu, ki ga je vzel k sebi, ker si je njegova žena tako zelo želela otroka, pa svojega ni dobila. Toda tako, kakor se zgodi pogosto v življenju, se je zgodilo tudi tu. Žena mizarja Lenca je naposled vendar do-

živela svoj blagoslov, in nekega dne, ko je prišel Janez iz šole domov, je za vrati spalnice prvič zajokal mladi Lenc. Tako se je zgodilo, da najdenček Janez ni ostal domač otrok, ampak samo siromak, ki so ga v hiši trpeli. Toda zadovoljen je bil tudi tako, kajti slabo se mu res ni godilo. Nihče mu ni storil nič hudega, in da ni bil nihče z njim preveč ljubezniv, tega niti opazil ni, ker pač ljubezni ni bil vajen. Z malim Andrejem se ni nikoli prepiral.

Saj je bilo jasno, da se mora vselej umakniti in molčati, ker mora biti hvaležen. Saj je dobival že od prvega dne svoje vsakdanje kosilo, jed in stanovanje. Tako je rekla pogosto gospa Lenčeva, ne da bi si bila pri tem mislila kaj hudega. In Janez je mlademu domačemu sinu rad pomagal. Iz odpadkov, ki jih je dobil v delavnici, mu je izdeloval prav lepe reči. Konjičke in ladje in vozove s kolesi, ki so se res premikali, in pogosto, kadar ni bilo nikogar blizu, mu je pripovedoval najbolj čudne reči o gozdu in drevju in škratih, ki uga-

njajo svoje neumnosti med drevjem. Pripovedovati je znal čudovito lepo, dosti lepše kakor mizarjeva žena. S tovariši svojih let pa Janez ni imel dosti skupnega. Ni se zmenil za pretepe, indijanske igre in podobno. Bil je tudi dosti nežnejši kakor vsi drugi, skoraj dekliško vitek. In če je vneto rezljal kakšno igračo, je bil tako resen.

"Ta bi utegnil postati mojster, če bi ga poslali učiti rezbarstva", je nekoč dejal tujec, ki je videl dečka pri delu. Mojster sam pa je bil drugačnega mnenja. Hotel je imeti poceni delavno moč, dokler še Andrej ne bo za delo. In tako je pač prišel Janez za učenca v mizarško delavnico. Zelo spreten je bil in mojstru ga ni bilo treba nikoli oštevat. Naposled je iz najdenčka postal pomočnik Janez. Prav hitro je šlo, tako hitro skoraj, da se je sam temu čudil. Šele tedaj, ko je lahko položil svoje pomočniško pismo v borno imetje, se je prav zavedel, da je že dosegel. Ena in dvajset let! Da, in potem se je še nekaj zgodilo.

Branjevka v sosednji hiši je imela hčer Kristo. Zelo ljubka je bila in njene kite so bile debele kakor roke. Visele so ji čez hrbet in se zibale, kadar je šla po cesti. Janez je bil vselej vesel, kadar jo je videl skozi okna delav-

FEODORA

Obupno je neprestano ječal:

— Feodora, ljubljena, kje si? — Draga moja, oglasi se, tvoj Vladimir te kliče!

Gorje meni, rešil sem te in zopet izgubil!

— Feodora! — Feodora! —

Tokrat pa ni bila šala, gospod poročnik, — spregovori nekdo čisto blizu Vladimira Borotina, iz valov pa se dvigne z gornjim telesom Dimitrij.

— Hitro, Dimitrij, hitro, primi se za ta les, — reče Vladimir, ko je spoznal svojega slugo. — Mislim, da bova za nekaj trenutkov tudi na tem brunu na varnem.

In če bova imela srečo, bova lahko na njem prispela še na obrežje!

Sicer pa bi mi bilo boljše, da bi utonil v Volgi, kajti izgubil sem dušo svoje duše, izgubil sem bitje, ki mi je bilo najdražje na svetu!

— Poglejte tja, gospod poročnik, — vzklikne Dimitrij, — tam plava neka žena, morda je ona!

— To je Mimoza, — spregovori Vladimir s drhtečim glasom. — Toda tudi to je dobro, tudi njo morava rešiti!

Sem, Mimoza!

— Samo glejta, da se bosta vidva obdržala nad vodo, jaz sem dobra plavalca, — sta slišala Dimitrij in Vladimir Japonkin glas. — Če vama je mogoče, ostanita na mestu, kjer sta sedaj, tudi jaz bom driplavala tja!

In zares se je posrečilo lepi Japonki, da je prispela do napol podrtega čolna, kjer sta sedela Vladimir in njegov sluga.

Oba sta ji ponudila roke in jo potegnili k sebi in Mimoza je bila rešena.

— Rešeni! — vzdahne mladi poročnik in vroče solze so se mu udrele po licih. — Mi trije smo rešeni, samo ona — ona je izgubljena!

Še enkrat je odjeknil njegov močan glas, še enkrat je Vladimir Borotin zaklical ljubljeno ime, toda zaman — niti najmanjšega glasu ni bilo v odgovor.

Iz daljave je prihajalo smrtno in obupno vpitje nesrečnih žrtev z "Rurika".

Ponosni parnik je eksplozija popolnoma uničila, zadnji kosi so se morali potopiti.

V temni noči so pluli brodolomci po globoki Volgi.

Štiri ure so blodili po nelzmemni vodni puščini in šele takrat, ko se je na vzhodu začelo svitati, je Vladimir opazil, da je blizu suha zemlja.

Z rokami so veslali in vodili razvaline čolna proti obali in komaj so jo dosegli, komaj so začutili pod svojimi nogami trdna tla, so se vsi trije — Vladimir, Mimoza in Dimitrij, zmučeni, prezebli in lažni, izmučeni na telesu in duši zgrudili na tla.

Toda preden je Vladimir zaprl svoje trudne oči, je še enkrat obupano vzkliknil:

— Feodora — Feodora! Našel sem te, — izgubil sem te! Nikoli več te ne bom videl!

Šele čez šest ur se je Vladimir prebudil iz svojega pol nezavestnega spanja in takrat je opazil v daljavi vas.

Poklical je Dimitrija in ga poslal iskat voza.

Kmalu je došel do njih preprost kmečki voz in ko se je Vladimir pogodil za ceno, so se vsi odpeljali v Nižnji Novgorod.

Pet ur hoda od mesta, kjer se je ponesrečil parobrod "Rurik", se je nahajalo preprosto taborišče ciganov.

Pod košatimi vrhami, so si cigani postavili štiri platnene šatore, ki jim niso nudili sicer nobenega ugodnega stanovanja, pač pa zavetišče pred vetrovi in deževjem.

Ti cigani so se zelo razlikovali od drugih. Niso kradli, niti niso počenjali zločinov.

Preživljali so se pošteno. Moški so z dovoljenjem oblasti prirejali po večjih vaseh in mestih cirkuške predstave, ženske pa so hodile od hiše do hiše, kjer so prerokovale radovednim in nadebudnim mladenkam, zvečer pa so pri predstavah izvajale svoje narodne ciganske plesne.

Poglavar te ciganske družine je bil že precej ostareli cigan Janoš. Čutil je, da njegove moči pojemajo, pa je zato želel izročiti vodstvo svojememu sinu Kazimirju, lepemu stasitemu mladenčcu, ki je bil ponos vse ciganske družine.

Kazimir naj bi prevzel vodstvo ciganske družine ravno danes, ko se je nameraval za vedno zvežati z družico svojega življenja, dvajsetletno ciganko Maro, ki je radi svoje izredne lepote nosila častni priimek "Divja roža".

Zato je razumljivo, da so se danes vršile v ciganskem taborišču velike predpriprave za veselo svatbo.

Moški so blekli svoje praznične obleke, čistili godala ženske pa so na ognjišču sredi taborišča pripravljale bogato pojedino.

Naposled se je zmračilo.

Taborišče je zažarelo v bajni luči, godba je igrala, fantje so vriskali in prepevali, ko je stari poglavar Janoš izvrševal pod starodavno košato

vrbo poročni obred.

Veselo razpoložen je krenil ves ciganski sprevoč k središču taborišča, kjer je stala bogato pogrnjena miza.

Godba je igrala poskočno koračnico, svatje so ukali in veselje je priklopelo do vrhunce, ko je poglavar Janoš dvignil čašo na zdravje novoporočencev.

Naenkrat je presekal nočno tišino obupen klic. Svatje so onemeli in vsi so se obrnili proti Volgi, odkoder je prihajal obupni "na pomoč"! Na pomoč!

— Nekdo je v nevarnosti! — spregovori poglavar Janoš.

— Da, zdi se mi, da se je nekdo ponesrečil na Volgi, — odvrne Kazimir.

— Potem je naša dolžnost, da mu gremo nemudoma na pomoč, — nadaljuje poglavar Janoš.

Kazimir je pogledal svoje tovariše in jim dejal:

— Jaz sam grem na reševalno delo, kdo od vas se upa z menoj na razburkane valove?

Takoj so se javili trije plečati mladeniči, ki so vzeli s seboj dolg drog, skočili s Kazimirjem v čoln in nemudoma zaveslali proti sredini razburkane Volge.

Niso še dolgo veslali, ko so zagledali na sredini Volge veliki lesen hlod, katerega se je obupno držalo neko vitko telo.

Kazimir je videl, kako telo omahuje in bal se je, da bo njegova pomoč prepozna.

Da bi opogumil neznano osebo, ji je zaklical: Samo trenutek se držite in rešeni boste!

Neznana oseba se je nato sicer skušala še bolj oprijeti rešilnega hloda, toda moči so ji vidoma pojemale in še predno je došel do nje rešilni čoln, je še enkrat zakrilila z rokami nad vodno površino, nato pa je izginila v valovih.

Ko je Kazimir opazil, kaj se je zgodilo, ni niti trenutek pomišljal.

Urno je slekel čevlje in vrhno suknjo, nato pa je planil za neznano osebo v valove in se potopil. Minile so tri dolge minute in naposled se je prikazal Kazimir na površini in v navočaju je nosil neznano osebo.

Tovariši v čolnu so mu takoj priskočili na pomoč in trenutek pozneje se je Kazimir že povzpela na čoln.

Ko so cigani natančneje pogledali neznano osebo, ki jo je tako funaško rešil Kazimir, so opazili, da

nice. Toda iznenada je postalo vse drugače kakor prej. Na levi strani prsi je začelo Janezu nekaj butati ob rebra kakor trdne pesti ob težka vrata, ki so sedemkrat zapahnjena. In nič pametnega mu ni prišlo na misel, kar bi z njo govoril. Samo zmeraj bi bil rad hodil z njo, kadar jo je srečal, in govoril o vremenu, ki je bilo zdaj lepo in deževno, kakor je pač naneslo. Potem pa je nekoč po dolgem premišljevanju vendar šel z njo na izprehod iz mesta, pa se je z njo pogovoril. Kristi je bilo prav in rdeč val krvi ji je zalil obraz, kakor bi se bila sramovala njegovih in svojih besed.

Izlet je bil resnično lep in dekle je bilo kakor kakšna dama z lepo počesanimi lasmi in najlepšo prazniško obleko. Čez pisane poletne planjave je takrat vodil Janez Kristo in daleč, daleč sta prišla. In ko je rdeče popoldansko solnce že skoraj zašlo za gore in gozdove, tedaj sta oba zavila v skrit gostilniški vrt. In gostilničar je rekel: "milostna gospa" in enkrat celo "gospod soprog". To je Janeza čudno vznemirilo, hkratu pa je čutil tudi nekaj kakor srečo in ko sta se vračala domov, je boječe stisnil Kristino roko. In zdelo se mu je, kako bi bilo lepo, če bi hči branjevke postala nekoč

Križeva mojstrovka. O tem pa ni govoril in samo zaradi tega ne, ker še ni bilo dovolj denarja.

Tako je čas tekkel dalje. Andrej se je iznenada nehal brigati za rezljane konjičke in celo indijanske puščice so se zaprašile na podstrešju. In preden se je Janez zavedel, je postal tudi Andrej pomočnik, kakor on prej sam, komaj z dvajsetimi leti. In Kriste iznenada ni bilo nekega zimskega popoldneva, in štiri tedne nato se je poročila z nekom, ki ni bil iz domačega kraja. Ko se je peljala stran z vsem svojim imetjem, tedaj je stal Janez pri oknu in stiskal križe, da so se krivilji. Rekel pa ni ničesar in tudi ničesar storil ni. Samo čeljusti so mu postale bolj robate, da so se videle skoraj kosti skozi kožo. In odslej ni šel nikoli več v mesto.

Samo nekoč, kmalu po Kristinem odhodu, mu je rekel mojster:

"Nikar si tega ne jemlji preveč k sreči. Saj boš lahko dobil drugo!"

Tedaj pa je Janez odkimal in šel hitro iz sobe. Da, in potem spet ni dolgo trajalo in mojstrova žena je umrla. Tedaj je tihi Janez križ napravil rakev iz najboljšega mecesnove-

ga lesa. In ob grobu je stal z mojstrom in z Andrejem. Z istim Andrejem, ki je prvič zaplakal takrat, ko je Janez prišel iz šole.

Ko je začelo spomladi spet zeleneti je prišla
(Sledi na strani 9)

Krojačnica MOZETIČ

Genjenim rojakom
sporočam, da sem do-
bil novomodne vzorec.

za obleke in povrtnike.

Delo prvovrstno, cene

zmerne, blago trpežno

Se priporoča

Sebastjan Mozetič

5019 - OSORIO - 5025

BUENOS AIRES
(PATERNAL)

je ta oseba žena mlada deklica, v kateri bi naši cenjeni čitatelji takoj spoznali veliko kneginjo Feodoro.

Toda Feodora ni kazala nobenih znakov življenja.

Na prvi pogled je izgledala mrtva, toda ko je Kazimir prislomil svoje uho na njeno srce, je na svoje veliko veselje opazil, da srce še utripa.

— Tovariši, zdaj pa urno nazaj v taborišče! Morda jo homo še lahko rešili!

Ko so naposled prispeli do obale, jih je že pričakovala vsa ciganska družina.

Kazimir je takoj izročil nezavestno Feodoro stari ciganki Gejzi, ki je napravila Feodori v ženskem šatoru prijetno ležišče.

Nato ji je odstranila mokro obleko in jo oblekla v svoje cunje, ki so bile sicer umazane, toda suhe.

Nato je začela drgniti Feodoro po sencih, drgnila ji je roke, v usta pa ji je vtila okrepevalne pijske.

Po polurnem naporu se je Feodora naposled zganila. Trudoma je odprla svoje oči, začudeno je pogledala okoli sebe, naposled pa je skoraj neslišno vprašala:

— Kje sem?

Feodora je hotela še nekaj vprašati, toda premagala jo je slabost, zaprla je oči in zopet padla v globoko nezavest.

Gejza pa je nato stopila k ognjišču in začela kuhati zdravilne trave, ki naj bi neznanji deklici rešile življenje.

Ko se je vrnila zopet k Feodorinem ležišču, je na svojo žalost opazila, da se je Feodora lotila vročica.

Mladi deklici se je bledlo in ciganka nikakor ni mogla razumeti, zakaj Feodora neprestano obupno kriči:

— Vladimir! Vladimir, reši me, preganjajo me!

— Uboga sirota, gotovo si se hudo prehladila v mrzlih valovih Volge in sedaj se te loteva pljušnica. Toda ne boj se, mila moja golobica, stara Gejza bo storila vse za tebe in če te sama ne bom mogla rešiti, bom poslala v mesto po zdravnika!

Vladimir, Mimoza in Dimitrij so zopet stanovali v Nižnjem Novgorodu.

Ni nam treba še posebej opisovati kakšen obup je mučil mladega poročnika.

Vladimir je bil bleđ, ni jedel ne spal in vsa prizadevanja Mimozina, da bi ga spravila vsaj za trenutek v dobro voljo, so ostala brezuspešna.

Vladimir je mislil le na svojo nesrečno Feodoro.

Vsak dan je hodil ob Volgi, gledal na valove, iskal je po obrežju, toda o Feodori ni bilo ne sluha ne duha.

Na njegovi poti ob obrežju Volge je Vladimirja kakor zvest pes spremljal Dimitrij, ki se je resno bal, da si njegov gospodar ne bi vzel v obupu življenja.

Tudi danes je stikal Vladimir po obrežju Volge za Feodorinim truplom in dva koraka za njim je stopal Dimitrij.

— Vse je zastoj, moj dragi Dimitrij, — spregovoril Vladimir, — Feodora ne bom nikdar več videl!

Dimitrij je videl, kako so polzele njegovemu gospodarju solze obupa in žalosti po brazu, ni pa vsaj malo potolažil.

vedel, kaj naj bi storil da bi svojega gospodarja. Tudi njemu je bilo pri duši hudo in da ne bi pokazal Vladimirju žalostnega obraza in tako še bolj povečal njegovo žalost, se je obrnil proč.

Tedaj je zagledal v daljavi jezdeca, ki je na vse mogoče načine priganjal svojega konja. Vsakdo je lahko opazil, da se jezdecu zelo muči.

Nekaj trenutkov pozneje je neznanji jezdec že pridiral do Vladimirja in Dimitrija.

Sunkoma je ustavil konja, dvignil kapo v pozdrav in vprašal ponižno:

— Oprostita, gospoda, prosim vaju, povejta mi, kje se nahaja v mestu najboljši zdravnik?

Dimitrij ki je takoj opazil, da je neznanji jezdec cigan, je nezaupno pogledal svojega gospodarja.

Toda Vladimir se je vidno zanimal za mladega cigana in je odvrnil:

— Lahko ti ustrezem. Najboljši zdravnik v Nižnjem Novgorodu je doktor Ciril Avarčenko. Dvomim pa, da bo hotel s teboj v cigansko taborišče.

Zakaj pa potrebuješ zdravnika? — nadaljuje Vladimir. — Kolikor je namreč meni znano, cigani k svojim bolnikom navadno ne kličejo zdravnikov, ampak jih sami zdravijo s raznimi zdravilnimi zelišči.

— Da, gospod, — odvrne mladi cigan, ki ni bil nihče drug kakor Kazimir. — Res je, mi cigani k svojim bolnikom ne kličemo zdravnikov. Toda pri nas se nahaja bolana neka mlada deklica, za katero smo prepričani, da je visokega rodu in moramo zato vse storiti, da ji rešimo življenje.

Vladimir se je vidoma zdrznil.

— Kaj praviš? Mlada deklica visokega rodu? Trenutek pozneje je že Vladimir skočil k mla-

demu ciganu ga prijel za roke in vzkliknil:

— Kakor Boga te rosim in rotim, povej mi, kako se imenuje bolana deklica povej mi, kako se imenuje bolana deklica, povej mi, kako izgleda in kako je prišla v vaše taborišče!

Kazimir je nato v kratkih besedah razodel Vladimirju, kako je na svojo poročno noč rešil iz mrzlih valov Volge neznanjo deklico, jo prenesel v svoje taborišče kjer pa je deklica nevarno zbolela.

In še je dejal:

— Sedaj se ji blede in neprestano kliče:

Vladimir moj ljubljeni, kje si?

— Feodora, moja ljubljena Feodora, da to si ti! Počakaj le še trenutek in tvoj Vladimir bo zopet pri tebi!

— Daj mi konja! — vzklikne Vladimir ciganu. — Jaz sam bom pojezdil v mesto, poiskal bom najboljšega zdravnika, bogato ga bom nagradil, samo da reši moji ljubljeni Feodori življenje!

Vidva pa počakajta tukaj, — nadaljuje Vladimir, — in ko bom pripeljal zdravnika, se bomo vsi skupaj napotili v vaše taborišče!

To rekel se Vladimir vzpne na konja, ga udari po stegnih in v urnem diru zdrvi proti mestu.

Pol ure pozneje sta Dimitrij in Kazimir opazila, da se jima v naglem diru približuje iz mesta elegantna kočija.

Trenutek pozneje se je kočija že ustavila, nakar je Vladimir dejal:

— Kazimir, tvojega konja sem pustil v mestu, dobi ga pozneje. Ne boj se zanj, za tvoje velike zasluge te bom kneževski poplačal.

Toda ne izgublajmo več časa, — nadaljuje Vladimir, — Dimitrij in Kazimir skočita na kočijo in sedaj urno proti taborišču.

Po enourni vožnji, ki pa se je Vladimirju zdelo cela večnost, so naposled prispeli naši znanci v cigansko taborišče.

— Kje je Feodora? — je vzkliknil Vladimir, ko jih je Kazimir pripeljal do šatora ciganke Gejze.

Že je hotel planiti v šator k svoji ljubljeni Feodori, ko ga je zdravnik zadržal, rekoč:

— Oprostite, gospod poročnik, potrpite vsak trenutek! Morda se je vaša gospodična zaročenka medtem že zavedla in bi ji nenadno svidenje samo lahko škodovalo.

Vladimir je uvidel, da ima zdravnik prav in je ubogal.

(Nadaljevanje)

DRUŠTVENE VESTI

Iz nedeljske prireditve

Nedeljska prireditev Slovenskega prosvetnega društva je izpadla proti priakovanju dobro, tako v moralnem kot v materjalnem oziru.

Treba je vzeti poštev, da je bila propaganda bolj slaba, ker S. T. vsled stavke grafičnih delavcev teden pred prireditvijo ni izšel.

Vkljub vsemu pa se je dvorana napolnila in je bilo občinstvo prav zadovoljno s programom ter je z vidnim zanimanjem sledilo vsaki točki.

Petje je bilo dobro podano. Mešan zbor je moral na splošno željo občinstva celo ponavljati. Vendar petje Prosvetnega zbora bi še vse lepše učinkovalo, če bi zbor, odnosno posamezni glasovi ali bariton, dal več izraza na gotovih mestih.

Solospev ni bil prikladen za to prireditev in tudi ni bil dovolj nastudiran. Treba je vzeti v poštev, da kar je dobro za domače zabave, ni istotako tudi za velike prireditve.

Gojenci iz zavoda Lipa z deklamacijami in petjem so se dobro odrezali, tembolj če vpoštevamo, da so bili najboljši sporani med argentinci ki pa so čudovito dobro izgovarjali slovensko besedilo.

Vsaka točka posebej, ki so je predstavljali naši in argentinski malčki, je bila navdušeno aplavdirana.

Drama "Rožmarin" je vsem zelo ugajala. Vse vloge so bile prilično dobro podane, najbolje pa Toneta in Lenke v zadnjem dejanju.

Vsak, ki ni videl drame "Rožmarin" mu je lahko resnično žal.

Omeniti moramo veselo dejstvo, da so po dolgih letih prišli na našo prireditev tudi zastopniki kr. poslanstva Jugoslavije in sicer: konzul dr. Božidar Stojanovič; komisar, dr. Kosta Veljanovič; korespondent, dr. David Doktorič; ter vsi ostali uradniki.

Vsi visoki uradniki jugoslovanskega poslanstva so z vidnim zanimanjem sledili vzporedno od prve točke pa do zadnje. Ko je urednik S. T. obrazložil dr. Stojanoviču, da so vsi igralci in igralke kot tudi pevci in pevke, z režiserjem in pevovodjem vred, samo navadni delavci in delavke, se ni mogel načuditi, ter je vsakemu posebej stisnil roko ter čestital.

Kot ponavadi, se je po končanem sporedu vršila lepa prosta zabava do enajste ure.

ZAHVALA

Na nedeljski prireditvi so preplačali vstopnino: Dr. Božidar Stojanovič, Dr. Kosta Veljanovič, Dr. David Doktorič in arhitekt Viktor Sulčič je poslal preplačano vstopnino ker se radi zaposlitve ni mogel osebno vdeležiti prireditve.

Na tem mestu se vsem najprisrčneje zahvaljujemo.

Odbor SPD. I.

PEVSKE VAJE

V petek 6 nov. pevske vaje za moški zbor.
V nedeljo 8 nov. pevske vaje za ženske.

ČLANI IN ČLANICE

V nedeljo dne 8 novembra pridite vsi v društvo kjer se bomo slikali.

Izseljenski koledar za leto 1937

Mnogo se jih je prijavilo za Koledar in se vsak dan prijavljajo novi, nekateri prosijo naj malo počakamo za denar in tako dalje. Sporočamo vsem, da smo rok podaljšali do 15 novembra. Prijavite se do takrat vsi in če je le mogoče tudi nakažite denar, ker moramo tudi mi v tiskarni naprej plačati in sicer v treh obrokih, denarja pa nimamo, če ga prej ne dobimo od naročnikov.

Koledar bo zelo zanimiv. Poleg potrebnih nasvetov bo vseboval tudi lepo branje in bo bogato ilustriran s tukajšnjimi in z našimi domačimi kraji.

PONOVITEV "REVČKA ANDREJČKA"

Dne 6 decembra bo Slovensko prosvetno društvo ponovilo prekrasno dramo "Revček Andrejček". S tem hočemo dati priliko vsem, da bodo to prelepo igro lahko videli, ki jo še niso in ki jo tudi tisti ne morejo pozabiti, ki so jo že videli in bi jo radi še enkrat videli.

SESTANEK

Jutri pridite vsi delujoči člani v SPD. I. kjer bo sestanek dramatičnega in pevskega odseka ter se bomo na kratko zmenili o nadaljnjem delovanju.

Zagotovo pridite tudi vsi tisti igralci ki ste igrali pri Revčku Andrejčku.

"Slovenski Tednik"

Calle Gral Cesar Diaz 1657, U. T. 59-3667
Buenos Aires

—oO—

INFORMACIJSKI URAD

V vseh zadevah: bodisi, da nameravate katerega svojih vpoklicati iz domovine pa ne veste kam bi se obrnili, da bi kolikor mogoče malo zapravili na času in na denarju, ali nameravate sami odpotovati v domovino, ter v kakršnokoli drugi zadevi, obrnite se do nas po nasvet, ki vam bo gotovo koristilo

POSREDOVALNICA ZA SLUŽBE

Ko iščete službo, zlasti dekleta, vprašajte najprej pri nas. In če kdo ve za kako službo sporočite to takoj na naš urad. Pomagajmo si medsebojno!

NAŠI ZASTOPNIKI

Za Avellanedo: Liberat Taučar, Chacabuco 587.

Za Cordobo: Franc Kurinčič, Calle Pinzón 441, Pueblo San Martin.

Za Rosario: Anton Brišar, Calle Ricardone 51.

Za Montevideo: Društvo Ivan Cankar, zastopa Štefan Žalec, Calle Pampas 2045.

Vsi goriomenjeni so polnomočni zastopniki Slovenskega tednika pri katerih lahko poravnate naročnino ali se obrnete do njih za kako drugo pojasnilo tihoče se lista.

Na dalje lahko poravnate naročnino pri Franc Laknarju na Banco Germánico, pri Škrbcu Andrej na Banki Holandés in pri Emilio Živec, restavrant Osorio na Pateralu.

DOMAČE VESTI

HIMEN

Danes sta si obljubila večno zvestobo g. Mirko Peljhan, doma iz Ljubljane in gđna. Slavica Ušaj doma iz Raven pri Čerčičah na Goriškem.

Ženin je javni sodelavec pri Slovenskem tedniku in član SPD. I. ter je v naši naselbini vsem dobro poznan, enako je tudi nevesta stalna naročnica S. T. in članica SPD. I.

Člani in članice SPD. I. jima želijo obilo sreče v novem stanu. Tem željam se iskreno pridružuje tudi uredništvo Slovenskega tednika.

HIMEN

Poročila sta se gđna. Stanič Josefina doma iz Kanala in g. Friderik Moro, doma iz Krmina.

Bilo srečno!

Nevesta je tudi naročnica našega lista.

NOV GROB V STAREM KRAJU

Emil Cotič in njegova žena Rezka sta prešla iz domovine žalostno vest, da je preminul v Gorici 26 avgusta po celi okolici dobro znan gostilničar "Pri belem zajcu" Josip Molar v starosti 55 let.

Omenjeni je svak oziroma brat Emila Cotič in njegove žene Rezke ki stanujeta v Villa Lugano v Buenos Airesu.

Vsem preostalim naše iskreno sožalje!

ŽALOSTNA VEST

V pondeljek je umrl nagle smrti Ivan Zadnik doma iz Loč pri Trstu.

Doma zapušča ženo in dva nedorastla otroka.

Vsem preostalim naše najiskrenejše sožalje!

PRODA SE: po zelo nizki ceni vse potrebščine za zidanje: okna, vrata, podove itd. Naslov: Angela Devetak, Olavariño 2351. Bs. Aires.

PRODA SE: lepo zemljišče v Caserosu po zelo ugodni ceni. Informacije na uredništvu.

Službo dobijo ženske za razna domača dela, plače od \$ 70.—

razume kaj malega na čevljarstvo.

Službo išče par moških za vsako delo, kdor kaj ve o kaki zaposlitvi, naj nam takoj javi.

Pomagajmo si medsebojno.

OGLAŠEVATELJEM NA ZNANJE

Valentič Mario, ki se na zahtevo izkaže z našim overovljenjem, je polnomočni zastopnik oglasnega oddelka Slovenskega tednika.

IZ CORDOBE

Naznanjamo slovenskim izseljencem, da priredi DKD. Iskra v nedeljo dne 8 novembra ob 4 uri popoldne svojo prvo pomladansko prireditev v Ukrajinskem salonu v ulici 82 št. 1533, Barri Ingles. Spored bo sledeči:

- 1.) Otvoritev. **Godba.** (Orkester)
- 2.) Deklamacija. **Moje poljane.**
- 3.) Deklamacija. **Juventud.** (v arg. jeziku).
- 4.) Igrokaz v enem dejanju. Prizor iz delavskega življenja.

"V PRISTANIŠČU"

Po končanem sporedu prosta zabava, šaljiva pošta, srečkanje in ples do polnoči.

Švira dobroznani češki orkester. Vstopnina moški: \$ 0.80, ženske prosto.

Ki obilni udeležbi vpljudno vabi odbor.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA

F. B. La Plata. — Izgubljene številke Vam bomo dostavili. Ostale kot vidite drugje pojasnjeno, niso izšle. Pozdrav!

A. M. Mendoza. — Nič zato, če smo malo počakali, samo da se poravna kadar se more in je boljša priložnost S. T. je last slovenskega delavstva, ki smo vsi, in piše za skupne izseljenske koristi ter ste lahko brez skrbi, da bo tak tudi v bodoče ostal. Pravite, da nam ne morete pridobiti nobenega naročnika ker tam nobenega slovenca ni. Nič zato, če ste Vi in Vaša družina naročeni na S. T. ste popolnoma izvršili Vašo dolžnost. Pozdrav.

M. P. Mesto in J. P. Loma Verde, prejeli polletne naročnine od E. Živec na Paternalu. Pozdrav!

J. K. Devoto. — Kot želite. Res ste imeli smolo. Z dobro voljo pa se vse premaga. K nam lahko pridete brez skrbi, ker zadeve ki jo omenjate, za nas ne obstoja več. Pozdrav!

J. P. Mesto. — Vzrok je pojasnjen na drugem mestu. Pozdrav in na svidenje!

D. P. D. Malagueña. — Naročnine za Tednik in Koledar prejeli v redu. Sliko tudi. Vse bomo napravili kot želite. Pozdrav!

J. N. Tandil. — Vse liste odpošljemo hkratu. Naslov je res včasih malo slab ker delamo več kopij skupaj, vendar to ni glavni vzrok temveč pošta ki je večkrat malomarna, četudi si ne pusti tega očitati Za Koledar bomo vpoštevali. Pozdrav!

F. B. Las Heras. — Kot smo pojasnili vzrok na drugem mestu, list zadnji teden ni izšel. Za Koledar prejeli na znanje. Da bi tudi na deželi prejeli list do nedelje, bi ga morali izdajati en dan preje. Pozdrav!

Š. Š. Mercedesitas. — Nas veseli, da ste Hrvat in da se vseeno zanimате za S. T. Uredništvo se ne more za vse dogodke posebej zanimati. Tudi listov ne čitamo vseh natanko, da je to naš poklic, ker jih nam prihaja preveč, vendar kar je bolj važnega nam mič ne uide. Nas v prvi vrsti zanimajo samo načelne smerice jugoslovanske zunanje politike, v notranje zadeve pa se ne spuščamo, ker v izseljenstvu nismo za to poklicani. Pozdrav!

J. O. Daragniera. — Prejeli v redu. Pozdrav!

L. T. Avellaneda. — Iz raznih zaprek ni mogel urednik priti osebno tam. Vsekakor v kratkem na svidenje. Denar prejeli v redu. Več osebno. Pozdrav!

J. V. Mesto. — Vzrok je pojasnjen na drugem mestu. Drugo kot želite. Pozdrav!

A. L. Mercedes. — Kot vidite pojasnjeno na drugem mestu, omenjene sobote list ni izšel. Pozdrav!

M. N. Mesto. — Naročnino smo dobili v redu. Za drugo tudi sedaj veste. Pozdrav!

J. B. Mesto. — Prejeli v redu. Pozdrav!

M. J. Carmen. — Seveda bomo čakali. Brez zaupanja ne smemo biti. Pozdrav celi družini!

R. B. Rosario. — Naročnino za Tednik in Koledar prejeli v redu kakor tudi za tiskovni sklad. Če ima človek poštene namene, radevolje vsakemu ugodimo in radi čakamo tudi dve leti, če treba, kot smo Vas, ko ste nas za to prosili.

Želimo Vam in vaši družini več zdravja kot

ste ga bili deležni doslej. Vse drugo se bo potem z dobro voljo premagalo. Pozdrav!

A. T. Rio Negro. — Naročnino prejeli v redu. Nič zato, če smo morali malo počakati. Ne vemo pa ali je \$ 5.— samo za list ali tudi za Koledar kot pišete, da bi ga rad imel. Cena listu je na prvi strani, koledar pa stane po pošti \$ 1.80. Pozdrav!

D. D. Mesto. — Kot vidite smo Vam ugodili, Zakaj pa ne. Pozdrav!

J. K. Rosario. — Za Koledar in za tiskovni sklad prejeli v redu. Pozdrave izročili. Pozdrav!

M. B. Temperle. — List bomo pošiljali na novi naslov. Če bi bilo mnogo takih članov kot je oni ki ga Vi omenjate bi bilo res koristno. Vam se zdi, da je urednik "blaga duša", vsi seveda pa niso tega mnenja. Pozdrav in na svidenje!

F. K. Cordoba. — Naročnino prejeli v redu. Glede V. S. mislimo da bo sedaj prav. Pozdrav!

S.K.D. Ormus, Brazilija. — Naročnino prejeli v redu. Pozdrav!

S. Z. Montevideo. — Opravičilo je pojasnjeno na drugem mestu. Našim zastopnikom pošiljamo list brezplačno. Pozdrav!

A. K. Llavallo. — Vpoštevajte druge okoliščine in mislimo da bo dslej prav. Pozdrav!

P. L. Colonia Raronda. — Naročnino prejeli v redu. Nas veseli. Pozdrav!

M. M. Berazategui. — Naročnino za Koledar prejeli v redu kakor tudi za tiskovni sklad. Imenik naročnikov ne vemo, če bomo objavili ali ne. Pozdrav!

Vsi drugi ki ste potom naših zastopnikov, inkasantov, telefonično ali osebno iskali kakoršnegakoli pojasnila ali naročila na našem uredništvu, smo vzeli na znanje.

Informacijski urad bo vsem odgovoril prve dni v tednu.

Kaj se je Danilotu sanjalo

Skalinov desetletni Danilo ni bil kaj ukaželjni dečko. Na poti v šolo je večkrat zavil v gozd in tam stikal za pičjimi gnezdi in drugimi skrivnostmi gozda.

Ko je za njegove aventure izvedela njegova dobra mamica, ga je vselej hudo oštela, zaleglo pa največkrat ni nič, četudi je Danilo svečano obljubil, da ne bo šel več v gozd temveč naravnost v šolo.

Kar naenkrat pa se je Skalinov Danilo zelo spremenil. V gozd je šel še le nazaj grede iz šole ter je ob poteh natrgal cvetja ki ga je poklonil svoji mami ki je bila lepo dišečega divjega cvetja vedno tako zelo vesela.

Čujmo kaj je neugnanega Danilota tako izpremenilo:

Neke pomladne noči je sanjal takole: Šel je v šolo a namesto v učilnico je zavil v gozd. Sanjal je kako neumni da so njegovi sošolci, ko hodijo v šolo, ko pa je v gozdu tako lepo. Ko nekaj časa tako po gozdu sem in tja stika, se skloni nad zvončkom, da bi ga utrgal. A glej čudo. Zvonček se pogreza v zemljo in zvoni. — Danilo, Danilo, pojdi v šolo. Zvonček se je popolnoma pogreznil v zemljo a iz nje se je še vedno čulo zvonjenje: Danilo, Danilo, pojdi v šolo.

Danilo se prestrašen naokrog ozira. Zdelo se mu je neverjetno, kar vidi in sliši.

Sklonil se je nad žolto trobentico, in glej tudi trobentica je zletela kvišku ter trobentala: Danilo, Danilo, pojdi v šolo.

Danilo tedaj prestrašen zbeži po gozdu. Od vse povsod se mu zdi, da čuje klice in zvonjenje: Danilo, Danilo, pojdi v šolo.

Kakor bi ga coprnice podile je tekkel proti potočku ob katerem je imel navado postavljati mlinčke. Ob potoku vglada lepo marjetico, a komaj se jo dotakne, da bi jo utrgal, že mило zakliče: Danilo, Danilo, pojdi v šolo.

Danilo ni imel nikjer več obstanka. Vse ga je

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO

NUDI SVOJIM ČLANOM:

Čitanje knjig najboljših domačih in tujih pisateljev.

Čitanje časopisov in revij iz domovine in Severne Amerike.

Priložnost za pevsko ali dramatično izobrazbo.

Znižanje vstopnine na prditve in prosto na domačo zabavo.

Kulturni cilj: širjenje in izboljšanje glasila in drugih izobraževalnih pripomočkov.

Gospodarski cilj: Ustanovitev lastnega doma, itd.

Brezplačno kroglišče.

V tvojo korist je, da postaneš član tudi ti.

Društveni prostori:

GRAL CESAR DIAZ 1657 — BUENOS AIRES

preganjalo, naj gre v šolo. Ves gozd, in vse evetke so se zarotile proti njemu.

Še mlinček klopoče kot bi se mu rogal.

Potrt sede v travo in prične bridko jokati. Mlinček pa kar naprej ropoče: Danilo, Danilo, trda butica, v šolo pojdi, da bo kaj iz tebe.

Celo valčki potoka so pričeli šumljati: Danilo, Danilo, v šolo pojdi in nauči se kaj, da ko te bo odneslo v morje življenja, kamor odhajamo mi, boš kaj vedel in znal.

Danilo skoči kvišku, da bi bežal ven iz tega zakletega gozda in se mu spodrsne ter pade v... oh, padel je s postelje na tla.

Sreča, da so bile samo sanje, si je nasmehnil Danilo.

Odsihmal pa je redno hodil v šolo. Vsi so veselili Danilove spreobrnitve, najbolj pa dobra mamica.

Brinda.

NEKAJ ZA VSE

Staroegipski zdravniki so stanovali s svojimi družinami sicer v lastnih hišah, a vsak je pripadel kakšnemu duhovniškemu kolegiju. Kdor je potreboval zdravnika, se je moral zglasiti v svetišču in povedati, kaj je bolniku. Predstojnik zdravnikov v svetišču je nato izbral med njimi specialista za ta primer. V starem Egiptu je bilo namreč že mnogo specialistov.

Ljudje jemo gotovo več, nego bi nam bilo potrebno za življenje. Pod normalnimi pogoji bi se mogel človek preživljati baje s tretjino običajne hrane. Navzlic temu pa ni videti, da bi običajna množica hrane ljudem kaj preveč škodovala, samo mora biti sestavljena s pametjo.

V berlinski bolnišnici so napravili poskus, da bi prekomplecirano krvno transfuzijo nadomestili z vzbrizkanjem 30 kubičnih centimetrov štiriodstotne raztopine grozdnega sladkorja. To nadomestilo za krvno transfuzijo pa se doslej še ni popolnoma izkazalo.

ODKOD KLAVIR IN POMADA

Izvor besedi: lak, lupa, rasa itd.

Klavir ima svoje ime iz latinskega "clavis", ključ. Kakšne zveze pa so med klavirjem in ključem? Nu, v srednjem veku, ko so govorili mnogo latinščine, so z imenom clavis označevali ključ do zaklopka v piščalih orgel, pozneje se je to ime prijelo tipke, ki piščal tako rekoč odpira in zapira, ime se je prijelo vse vrste tipk in na zadnje so začeli še klavir sam označevati s tem imenom.

Ali veste, od kod prihaja beseda "lak"? Priselila se je od indijskega "laksa" preko arabskega "lakka" in italijanskega "lacca" k nam. V indščini pomeni "laksa" sto tisoč, označuje pa tudi neke žuželke, ki jih je nešteto. Pih teh žuželk na neko vrsto hrasta, povzroča na tem smolnato izločino, ki so jo ljudje pobirali in uporabljali kot lak za barvanje.

"Pomada" izvira zopet iz francoskega "pomma", jabolko. Mazilo je pa prejelo to ime, ker je imel kralj Ludvik XV. navado, da si je iz jabolka in maščobe sestavljal neko mažo za lase.

Za povečevalno steklo uporabljamo izraz "lupa". Ta izvira iz latinskega imena za volkuljo, lupa. Zdravniki imenujejo okroglo obolenje pod kožo lupa in samo zato, ker ima povečevalno steklo takšno obliko, se ga je prijelo čudno ime.

Beseda "rasa", ki jo dandanes tako zlorabljajo, prihaja iz arabskega "ras" — glava, izvor. Sedaj bomo razumeli, zakaj se abesinski rasi tako imenujejo.

(Pride iz strani 6)

nova mojstrovka v hišo. Tedaj je bilo iznena-da spet polno življenja v hiši. Iloputanja vrat, smeja in govorjenja. Stari Lene se je umaknil v podstrešje. Tam je sedel pogosto tiho na toplem solneu in dostikrat se je pogovarjal z branjevko, ki je živela prav tako sama. Trgovino je prevzel neki najemnik, ki je prinesel od Bog ve kod vse mogoče stvari. Časih je pogledal Janez po delu za obema starcema. In kadar je branjevka vzela iz žepa pismo, ki ga je poslala Krista iz tujega mesta, tedaj se je vselej zgodilo, da je Janez hitro odšel s klopi pred hišo. In tedaj je dejal vselej stari Lene, prav tako kakor takrat, ko se je preselila iz mesta: "Nikar si tega ne jemlji več k sreči, saj boš lahko dobil drugo!"

In Janez je prav tako odkimal kakor takrat. Kaj naj bi bil rekel? In potem je dobil važno delo. Prav hitro je moral napraviti zibelko iz najboljšega mecesnovega lesa. Andrej mu je sam narisal načrt. In Janez je žagal in meril osem dni. Kajti nikoli se mu ni zdela dovolj udobna, nikoli niso bile krivine dovolj lepe, nikoli niso bile cvetice na njej pisane. Toda naposled je bila le taka, kakor je morala biti, in drobni deček, mali Andrej, je ležal v njej in se cemeril ves dan. Prav tako se je navadil strica Janeza kakor vsi drugi v hiši. Kdo bi mu bil pa znal tako izrezljati konjičke in ladje in vozove s kolesi ki se resnično obračajo: Tudi je vedel najbolj čudne reči o gozdu in drevesih in škrtih, ki uganjajo med vejami svoje neumnosti. Dosti lepše, kakor lastna mati in še celo lepše kakor stari oče, ki mu je polovica zgodbe ostala vselej v brezzobih ustih. In zato tudi mali Andrej ni razumel, zakaj so vsi v hiši jokali, ko je Janez napravil zaboj, v katerem je potem ležal stari oče, lepo ravno, s sklenjenimi rokami.

In dan nato, ko sta se sprehajala po vrtu z nešteti križi, je prosil otrok starega pomočnika, naj mu napravi najlepšo igračo, ki more na svetu biti. In tedaj mu je ta že z drhtečimi prsti napravil majčkeno zibelko in ne dosti večji podolgast zaboj iz mecesnovega lesa. In ti dve igrački imajo že danes v mizarški delavnici na trgu. In nihče ne ve, kdo ju je napravil. Ne mladi gospodar, ne njegova žena. Kajti Janez Križ je že davno pozabljen.

In to je zaradi tega, ker žive ljudje, ki stoje zmerom ob strani, kakor znamenja ob cesti, ki se vleče v daljave. V solneu in dežju oblede. Čedalje neznatnejši postanejo pod sivo, prašno skorjo, ki jo puste avtomobili, ko drve mimo njih.

V dar dobite

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$, lepo sliko v harvah
Odrpto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ
F. Quiroga 1275 in 1407 DOCK SUD

INSTITUDO - DENTAL - POPULAR

2261 — AV. SAN MARTIN — 2261

Pregled brezplačno

Izdiranje zob brez bolečin \$ 2.—
Nov način in različne vrste stavljanja zob

Fotografija "LA MODERNA"

NOVOPOROČENI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki Vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klijentelo.

Poštarne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti:

Fotograf. "LA MODERNA"

S. Saslavsky
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 Bs. Aires

Restaurant "OSORIO"

Edino slovensko zbirališče

Lepi prostori, pripravno za svadbe
Vsako nedeljo ples.

CENE ZMERNE — Preočiščeno po 70 cent.

Se priporoča lastnik

EMILIO ŽIVEC

OSORIO 5085

PATERNAL

Iz Jugoslavije

SPOR MED ŠKOFOM IN DUHOVNIKI

V šibeniški škofiji vladajo med duhovništvom in škofom dr. Mileto zelo napeti odnosi. Vzrok sporov sta šibeniško bogoslovje, v katerem študira baje cela vrsta nekvalificiranih bogoslovcev in pa stara zahteva dela duhovnikov, da se ustanovi samostojna ninska škoiža in odepi od šibeniške. Predvsem podpirajo to zahtevo duhovniki iz bivše zadrške škofije. Sklicali so sestanek v Preku, ki pa se ni vršil, ker je predčasno zvedel zanj škof dr. Mileta in ga prepovedal. Na sestanku so hoteli sprejeti duhovniki resolucijo, v kateri bi zahtevali od škofa dr. Milete, da se odreče upravljanju škofije, ki pripada bivši zadrški škofiji. Koliko je nasprotstvo med škofom in duhovniki, dokazuje to, da je škof premestil celo vrsto starejših uglednih duhovnikov iz Šibenika na deželo, kjer jim je dodelil povsem male župnije.

"PRIJATELJI SELJAŠKE SLOGE"

Znan je, da morajo biti člani gospodarske organizacije bivše HSS, "Seljaške sloge", samo pravi kmetje 'od pluga in motike'. V zadnjem času pa je cela vrsta hrvatskih intelektualcev izrazila željo sodelovati pri njenem delu. Proti takemu sodelovanju se je odločno upiral ideolog "Seljaške sloge", znani radičevski prvak g. Rudolf Hereceg. Sedaj so nali sporazumno rešitev s tem, da bodo ustanavljali društva "Priateljev Seljaške sloge", v katerih bodo lahko včlanjeni tudi nekmetje. Pogoji za sprejem v to društvo pa je, da položi vsak kandidat izpit na podlagi prečitanja del pokojnega Antona Radiča, ki je položil ideološke temelje hrvatskemu kmetškemu gibanju.

SOČANI POSTAVIJO V LJUBLJANI SPOMENIK SIMONU GREGORČIČU

Spomenik je že gotov, treba je še zbrati prispevke

Ljubljana, 3. oktobra. — Dne 24. novembra 1936 poteče 30 let, kar je izdihnil Simon Gregorčič. Lepota njegovih pesmi je svojedobno navdušila ves narod. Ljudje so se trgali za njegove knjige, nov plamen narodnega navdušenja se je dvignil ob naših mejah, vsepovsod so se deklamirali in peli njegovi globoko občuteni in zaradi tega v srce segajoči stih. Pa tudi danes je vsaka pesnitev Goriškega slavčka duhovna injekcija, ki nam oživlja spomine na izgubljeni planinski raj, na s trto ovite griče,

na z oljkami posejane bregove ob sinjem Jadrano, na skalnato dolino, skozi katero se vije bistra Soča, nas navdaja z upi in nas bodri na vedno novo delo... za ujedinjeno Jugoslavijo.

Še nam pretresa srea njegova oda Domovini: "O vdova tožna, zapuščena, ti mati toliko sirot!", ki je danes bolj ko kdaj resnična slika položaja. Še čujemo njegov poziv na borbo v proroški pesnitvi naslovljeno Soči, in njegova sveta oporoka nam kliče:

Prost mora biti, prost moj rod,
na svoji zemlji svoj gospod!

Klanjamo se spominu velikega pesnika, ki mu je narod takoj po njegovi smrti sklenil postaviti spomenik. Toda v 30 letih zbirka ni uspela... Ali ni zaradi tega naša naloga, da se oddolžimo? Tembolj ker je spomin na njega tudi spomin na tuge, solze in trpljenje naših bratov...

Zato mu postavimo "Sočani" skromen spomenik v prestolnici Slovenije, v beli Ljubljani še letos, da počastimo 30 letnico njegove smrti in prosimo za prispevek vsakogar, ki je zaradi njegovih divnih pesmi vzljubil svojo veliko domovino in ki želi, da bi postale resnica proroške pesnikove besede, s katerimi je tolažil svoj revni teptani rod:

"Tvoj je vstajenja dan!"

Društvo Soča Matica v Ljubljani..

Vse priprave za postavitve so dovršene. Pesnikov kip je ustvaril naš nadarjeni kipar Zdenko Kalin, vtilo ga je domače livarsko podjetje Mostar na Galjevi. Prispevke sprejema Soča Ljubljana, trg kralja Petra I. Osvoboditelja št. 8. na čekovni račun pošt. hran, št. 12727 in uprava "Jutra"

Ko se je umival in brisal, je ostal brez las in in brk — V vasi Nikinci v Sremu se je pripetil čuden dogodek. Kmet Pišto Kurcinak se je

zjutraj na dvorišču umival in, ko se je brisal z brisačo, je opazil na njej vse polno las in dlak svoje brade. Kmalu je bil brez las in brk. Vaščani so bili prepričani, da je voda zastrupljena. Nihče se ni hotel več umivati, v vodo pa so pomakali pse in mačke, da bi videli, če tudi njim izpada dlaka. Ko se to nizgodilo, so šele poklicali zdravnika, ki bo zdaj ugotovil, kakšna bolezen je bila vzrok naglega in popolnega izpada las in brade.

SVOBODA ZA DELAVTSTVO

"Slovenec" objavlja uvodnik k zaključku stavke tekstilnega delavstva v Sloveniji, ki je bila po njegovem mišljenju posledica potrebe izenačenja delovnih pogojev. Toda "kakor so bile na eni strani delavske zahteve upravičene, tako pa je bilo seveda jasno, da se z nezakonitimi sredstvi ne bo dalo doseči izboljšanje. Zato je posegla vmes banovinska oblast, ki je smotreno in mirno privedla do rešitve spora, ki je zadovoljil obe strani. Naša banovina je pokazala s svojim uspelim posredovanjem v velikem in težkem sporu pot tudi drugim banovinam".

Glasilo JRZ pripisuje uspeh izboljšanja gospodarske konjunktore v zadnjem času. "V takih razmerah so mezdna gibanja veliko bolj uspešna. Uspešna pa so delavska gibanja zato, ker se lahko poslužuje delavstvo vseh zakonitih sredstev za izboljšanje svojih razmer in ne preti danes več vsakemu delavskemu gibanju strahovalni bič kot je to bilo pod prejšnjimi režimi".

Uvodnik "Slovenca" je, kakor čujemo, vzbudil posebno zanimanje med delavstvom v Kranju in Mariboru.

Moda

— Križ božji, kaj se je pa zgodilo, ženica? Zakaj imaš na ušesu obliž?

— Obliž? To vendar ni obliž, temveč moj novi klobuk.

Dr. J. HAHN

NOTRANJE BOLEZNI — PREZGODNJE ALI ZAKASNELO PERILO
JAJČNIK — MATERNICA — BELI TOK — ŽELODEC — DROBOVJE —
OBISTI — SLABA KRI — ULTRAVIOLETNI ŽARKI.

Klici na dom: U. T. 47 Cuyo 7601 —

Tucumán 2729, esq. Pueyrredón

SPREJEMA OD 3—8 ZVEČER — PLAČEVANJE TEDENSKO ALI
MESEČNO.

CASA "CAMBAS"

Srajce klobuki, hlače od \$ 2.90 naprej
Av. SAN MARTIN 2718
Buenos Aires

IZKLIŠENA BABICA

FILOMENA BENEŠ DE BILIK,
diplomirana na univerzi v Pragi in v
Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni.
Sprejema tudi noseče
v popolno oskrbo
Ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer
LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Buen Orden 3389 — Bs. Aires

Ako hočete biti zdravljeni od vestnega in odgovornega zdravnika

zatecite se k

Dr. A. GODEL

Specijalisti za sigurno in hitro zdravljenje — Blenoragije · Kapavca
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE
PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH

Krone in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

CALLE CANGALLO 1542

PROTIZIDOVSKA AKCIJA V ZAGREBU

Zabeležili smo že, da je v Zagrebu začel izhajati list "Mlada Hrvatska", ki ga izdajajo hrvatski klerikaleci in ki si je v svoj program postavil tudi borbo proti židovstvu na Hrvatskem in zlasti v Zagrebu. V zadnji številki pri naša list mastno tiskan uvodnik z naslovom "Tajinstveni gospodarji". V članku pravi med drugim:

"Ko so v Zagrebu postala svobodna velika stavbišča, na katerih je bil prej Zagrebački zbor (velesejem), so bila vsa prodana preko noči. In preko noči so se začele na tem mestu dvigati velikanske zgradbe. Milijonske zgradbe. Zagrebčani, ko se danes sprehajajo po Martičevi ulici in gledajo, kaj s tako naglico rase iz zemlje, delajo značilne pripombe: Zida se nov Tel Aviv ali Jeruzalem. Naša krščanska raja pa se čudom čudi, kakšni so vzroki, da se sedaj naenkrat pri nas zida na vseh straneh. Do včeraj so umirala gradbena podjetja in na tisoče raje je bilo brez posla, a sedaj, evo, je prenehala kriza, našel se je denar, ki ga preje ni in ni bilo, in zida se z milijoni, na veliko! Odkod naenkrat toliko denarja? In zakaj ta denar v zgradbe ko je mrtvo naše gospodarstvo in pomanjkanje denarja še vedno ubija široke sloje? Na vsa ta vprašanja bi ne mogli najti pravega odgovora, ako ne pogledamo na zastore našega gospodarskega življenja, ako ne poiščemo tajnih in nevidnih dirigentov, ki imajo v svojih rokah vse niti in gospodarijo po mili volji z življenji, priznavajoč samo en zakon, a ta je njihov žep in njihova korist... Kdo so ti tajinstveni gospodarji, ki jih čutimo, ki pa se tako težko dajo najti in videti? Kje so in kako jim je ime?"

Konec uvodnika se glasi: "Naš list bo posvetil posebno pozornost prav temu vprašanju, da se odkrijejo tajni pokretniki in na sonce privedo povzročitelji vseh nadlog naše sedanosti."

AKCIJA PROTI "HRVATSKEMU DNEVNIKU"

V Zagrebu je izšla v nedeljo prva številka novega tednika pod naslovom "Hrvatska Istina". List urejuje dr. Mate Hanžeković, ki je bil preje urednik "Hrvatskega Dnevnika", a je nedavno tega pustil to službo. Novi tednik je pričel sistematično akcijo proti dr. Mačkoveemu glasilu "Hrvatskemu Dnevniku", kar je vzbudilo v Zagrebu in v vsej javnosti nemalo senzacijo. V uvodniku napoveduje "Hrvatska Istina" neizprosno borbo proti posameznim osebam, ki se nahajajo v bližini dr. Mačka in imajo odločilen vpliv nanj. Nato se obrača proti "Hrvatskemu Dnevniku" in zatrjuje, da ta list ni glasilo dr. Mačkovega pokreta, marveč par oseb, ki imajo glavno besedo v konzorciju "Hrvatskega Dnevnika". Odločilni či-

ZANIMIVOSTI

KONEC INKVIZIJE

Prvi jo je ustavil Napoleon Bonaparte, odpravljena pa je bila šele pred sto leti

Pred sto leti 15. julija 1834 je španski kralj s posebnim dekretom ustvaril delovanje inkvizicije v področju svoje države. S tem je Španija kot zadnja država v Evropi odpravila sramotno gonjo, ki je zahtevala ogromno žrtev in pahnila Španijo v splošno pomilovanje civiliziranega sveta.

Llorente, zgodovinar inkvizicije na Španiskem, je izračunal, da je zahtevala strahovlada tega gibanja samo v španski državi do leta 1808 nič manj ko 32.000 žrtev. K temu pa je treba prišteti še 18.000 oseb, ki so bile sežgane in effigie, in 291.000 ljudi, ki so morali prenašati manj strašne muke, ki pa so se često kljub vsemu končale s smrtjo.

Pod vplivom Pombalovega reformističnega gibanja na Portugalskem je španska inkvizicija izgubila mnogo na svoji moči že sredi 18. stoletja. Kljub temu pa je bilo v zadnjih desetletjih imenovanega stoletja okoli 4000 procesov, ki so obravnavali lažje primere. Napoleon I. je leta 1808 prvič prepovedal inkvizicijo. Njegova prepoved pa ni ostala dolgo v veljavi, kajti kmalu po povratku Burbonov je Ferdinand VII obnovil inkvizitorsko delovanje in mu vrnil vse stare pravice... Ustavna revolucija l. 1820 je izposlovala ponovno ukinjenje inkvizicije, ki pa ni dolgo trajalo, kajti že l. 1825 se je inkvizicijsko gibanje zopet okrepilo in restavriral. Šele po karlistovski vstaji po Ferdinandovi smrti (1833), ko se je morala inkviziciji zaslužene zadnje ure. Zadnja žrtev Izabela nasloniti na liberalni režim, so odbile inkvizicije je bil neki učitelj, ki je padel l. 1826. Zaradi njega je velel sestaviti škof v Valenciji posebno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt na garotti, predhodnici giljotine.

BIK PROTI LEVU

Na neki farmi v bližini Johannsburga so otroci pasli gospodarjevo čredo, ko se je nenadno pojavil lev, planil na enega izmed otrok

nitelj v tem konzorciju so trgovci Kohek in Penič in poslanec dr. Žiga Scholl. Zlasti te tri list ljuto napada in ji močita, da so sebičneži, ki hočejo v svoje osebne svrhe izkoristiti Radičevo zapuščino. O "Hrvatskem Dnevniku" pravi, da postavlja v ospredje razne klepetulje in sistematično zapostavlja gotove ugle dne osebnosti, ako niso pristaši gospodov Peniča, Koheka in dr. Scholla. — Vsa hrvatska javnost se sedaj vprašuje, kdo stoji za "Hrvatsko Istino" in dr. Hanžekovičem, odnosno ali je smatrati to dr. Hanžekovičevo akcijo za pisovati globlji pomen.

in ga s silnim udarcem šape vrgel na tla. Kriče od strahu so se otroci razbežali. Pomoč iz far-me bi gotovo prišla prepozno, da bi rešila napadenega. Toda v zadnjem trenutku se je vr-gel mogočen bik na leva in ga prisilil na dvo-boj s svojimi rogovi. Nastal je strašen spo-pad med obema krepkima živalima, ki ga je bik odločil sebi v prid. Lev jo je popihal. Biti je moral težko ranjen, kajti njegova sled je bi-la še daleč v goščavo krvava. Napadeni deček je sicer močno ranjen, vendar upajo, da ga bodo ohranili živega.

POSEBNA PLAČA ZA BADOGLIA

Italijanski uradni list je objavil odredbo, po kateri bo maršal Badogli, osvoboditelj Abesimije, vse življenje dobival dohodke, ki jih je imel kot vrhovni poveljnik v Vzhodni Afriki, poleg tega bo dobival še plači kot maršal Italije in šef italijanskega glavnega stana.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Mlada ljubezen

On: "Dušica, vroče te ljubim, toda žal mi ne bo mogoče, da bi se ta teden videla. Mi ostaneš zvesta?"

Ona: "Seveda, če treba tudi štirinajst dni."

Na zboru

Govornica: "Predavanje je končano. Pripravljena sem, da odgovorim na vsako vaše vprašanje!"

Glas iz občinstva: "Prosim, kje ste kupili ta svoj krasni klobuk?"

Pri fotografu

Ljubitelj vina: "Te slike ne morem vzeti, saj na nji sploh nimam nosu."

Fotograf: "Seveda, seveda, na fotografski plošči se rdeča barva ne pozna..."

Čudno

Mož: "Urša, kaj pa je z mojim čopičem za britje, da je čisto za nič?"

Žena: "Čudno. Še včeraj, ko sem z njim ple-skala okno, je bil prav dober!"

Ruska klinika za vse bolezni

Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni

Za venerične bolezni spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s po-bolezni Dra. A. IZAGUIRRE-a.

Ženske se sprejemajo v posebnih prostovodstvom poznane specialista za navedene sebnim konzultorjem, kateri se nahaja pod rih s posebnim vhodom in posterežene po gospej Dr. Matildi Krasting, katera se je diplomirala v Rusiji, v Parizu in Buenos Airesu. — Imamo zdravnike specialiste za vse vrste bolezni. — Žarki X, laboratorij, Električno zdravljenje.

Za bolnike iz notranosti imamo rezervirane sobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami. Cena od 1 \$ dalje dnevno. Dajemo nasvete pismenim potom, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nede-ljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI.

SUIPACHA 28

CASA "CASTRO"

ČEVLJARNICA — KNJIGARNA

šolske in pisarniške potrebščine
Prodaja modnih čevljev po nizki ceni za
moške in ženske

TRELLES 2668 — Paternal

RESTAVRANT - BAR

nudi vse ugodnosti našim rojakom
Kegljišče. — Vsako nedeljo ples.
Slovenski orkester "Valenko"
Za obilen obisk se priporoča

Štefan Celec

M. ESTEVEZ 499, AVELLANEDA

Izdajajo: Slovenska prosvetna društva v Argentini.

Za pisanje odgovarja: Uredniški odbor.

Urejuje: Jan Kacin

GORKI PRINAŠA NOV SVET

Gorki je prav tako oče nove Rusije, kakor je Lenin

Eno najboljših karakterizacij Gorkega je napisal Merežkovskij, ki pravi, da je Gorki nova, nesveta Rusija. Isti Merežkovskij je tudi napisal, da veliki ruski pesniki kažejo od kod Rusija prihaja. Gorki pa kaže, kam gre. V teh kratkih besedah je zapopadeno vse, kar se da povedati o Gorkem. Znani češki publicist F. Peroutka je posvetil velikemu ruske mu pisatelju ob smrti obširen spominski članek, ki v njem točno analizira Gorkega in njegovo pot skozi življenje.

Ruska klasična literatura je v celoti vzeta zgodovina puntarjev, ki so se pa kmalu uнесli, pravi Peroutka. Punt je dvignil Gogol, napisal je prvi del "Mrtvih duš", napisal "Revizorja", v smehu je izrekel resnico in pokazal, da potrebuje Rusija reformo. Upor pa ni trajal dolgo. Gogol se je ustrašil, sežgal nadaljevanje "Mrtvih duš", proklel svoje natisne spise, češ, da so bili vsi napadi nanje več ali manj upravičeni in da je bilo to, kar je napisal, slabo, mrtvo, napisano v bolezenskem in nesvobodnem stanju.

In v bistvu ponavlja večina ruskih pisateljev to Gogoljevo zgodbo. V začetku upor, potem pa pokora, hrepenenje po miru in pokoju. Puškin je prešel od opevanja svobode k opevanju carja, prišel tako daleč, da je odobral usmrtitev svojih prijateljev. Dostojevskij je živel od svojega 24. leta med naprednjaki in tega si vse življenje ni mogel odpustiti, o teh svojih letih je pisal, kakor da jih je preživel med merjasei, klečal je v obėudovanju in spoštovanju "pred hrbtit kitov", na katerih sloni Rusija, pred pravoslavjem in samodržavjem. Nakrasov ni imel povoda za kesanje, bil je vse življenje mnenja, da rusko ljudstvo pač mora trpeti. Gončarov se je pregrešil kvečjemu z ljubeznijo do reda, pravilnega računanja in angleških strojev. Turgenjev je raje odpotoval iz Rusije, a Tolstoj, ki ga je v mladosti tudi prevzemal ponos razuma, prišel kakor Gogol do naziranja, da so njegova dela škodljiva in da je edino važno na svetu ne protiviti se zlu in delati si sam svoje čevlje. A. Čehov, ta plahi zaključek ruske klasične literature, oznanja v vsaki svoji povesti, da se ne da nič storiti, da je vse zaman: "zunaj sneži in to je ves zmisel."

V tej veliki in mehki ruski literaturi pa tiči Gorki nekako tako kakor ost v grlu. Poleg Lermontova je to deini ruski pisatelj, ki je odklonil pokoro. On smatra celo pokoro za največji greh, kar ga more storiti ruski narod na sebi.

Gorki je edini ponosen med mnogimi spokorniki. Ni tako velik literarni umetnik, kakor so bili pisatelji klasičnega sozvezdja, pač pa prinaša nov svet. Ruski pisatelji so se dol-

go bali odpovedati se carju in pravoslavju: ljudstvo je ležalo pre njimi kot temna in neznan veličina. Prizadevali so si razumeti ga, idealizirali so ga, včasih kakor Tolstoj, so pred njim celo klečali, toda v bistvu so se bali, kaj bi prišlo če bi padel dosedanji red. Zato so se navsezadnje vedno zatekli k carju.

Nikjer ni zijal tako globok prepad med inteligenco in ljudstvom, kakor v Rusiji, in vsa ruska literatura 19. stoletja je bila tipična barinska (gospodska). Gogol se je peljal s trojko, opazoval je kočijažev tilnik in razmišljal: "Kakšne misli roje neki po tej kodrasti glavi? Bogve, uganesh, mnogo različnih stvari pomeni pri ruskem ljudstvu praskanje za ušesom". Morda je Gorki vnuk tega Gogolovega kočijaža. Z njim prihaja v literaturo ruski proletarijat, ne tak, kakršnega so opisali drugi, temveč tak, kakor se opisuje sam. Tolstoj je hrepenel po tem, da bi postal ljudstvo. Gorki je pa že bil ljudstvo samo. Pisateljujoči barini so opisovali Rusijo kot sveto zemljo. V Gorkem je prišlo prvič do besede tisto ljudstvo, tisti proletarijat, ki so se zanj dotlej tako mnogi sladko in modro zavzemali. Gorki je pa opisal Rusijo kot nesveto zemljo.

Tolstoj je karp, Gorki ščuka. Klatil se je po stepah, tovoril v pristaniščih, delal v pekarnah in kadar je imel čas, je čital, toda ne svetega pisma, temveč Nietzscheja, čigar nauk o nadčloveku in o volji do moči ga je opajal. Spoznal je Rusijo od spodaj in videl, da je medla in lena. Zložil je v ohromeli zemlji pesem na sokola, ptico roparico. Ni več govoril: zgodi se volja božja, temveč: zgodi se volja moja. V Gorkem ni niti trohice vzhodne mistike. Ta ruski človek ima čisto zapadne oči. Vse, kar je dotlej odobraval ruska literatura, pokoro, potrpežljivost, tiho prenašanje svoje usode, je neusmiljeno zavrnil. Gorki je prvi, ki je začel o druskega življenja i ruske literature zavestno zahtevati aktivnosti in dejanje.

Zaradi svojega zapadnjaškega instinkta je postal žebelj v krsto slovanofilstva. Slovanofili ne morejo drugega, nego prestrašeno bežati od njega. Gotovo je, da je spoznal rusko ljudstvo neprimerno globlje, nego ti akademiki. Sam ni bil nič drugega, nego drobtina tega zagonetnega ljudstva. Prodril je v ljudske globine, mimo katerih so se slovanofili vozili samo s kočijo. Že njegov značaj je bil tak, da se ni mogel pokoriti, temveč upirati.

Ljudje, ki zdaj potujejo po Rusiji, potrjujejo skoraj soglasno, da se Rusija amerikinizira. Te nove Rusije je Gorki oče prav tako kakor Lenin. Gotovo je, da sta bila Tolstoj in Dostojevski večja pisatelja, nego Gorki, gotovo je pa tudi, da je nam Gorki bližji. V Tolstem in Dostojevswem, v "oprosčenju" prvega in v "pravoslavni pobesnelosti" drugega, je še nekaj srednjeveškega. V Gorkem pa srednjega veka sploh ni več. — Po S. N.

HUMOR

—o—
Od napak živi

A: "Koren živi samo od napak, ki jih drugi delajo."

B: "Kako neki?"

A: "Radirke izdeluje?"

Oba sta šla

Miha Klopotec je ukradel uro iz urarne. "Kako ste to storili, Miha Klopotec", ga je vprašal sodnik.

Miha, se je sladko nasmejal. "Lepo vreme je bilo. Šel sem po cesti. Zagledal sem uro. Tudi ona je šla. Pa sem si dejal: Zakaj pa ne bi šla skupaj?"

Zgovorna služkinja

Gospodinja: "Urša, pozvonila sem. Niste slišali?"

Služkinja: "Ne, peljal se je po cesti tovorni avto."

Gospodipa: "Toda zvonila sem petkrat."

Služkinja: "Potem pa se je peljalo po cesti pet tovornih avtomobilov."

Pojasnilo

— Možiček, prej si jemal vedno manjši kos mesa, da je ostal meni večji, zdaj je pa narobe. Zdi se mi, da me ne ljubiš več.

— To ni res, ženica. Zdaj jemljem večji kos mesa zato, ker si v kuharski stroki zelo napredovala.

Statist

Hčerka čita oglase in pravi: Mamica, tu stoji, da sprejema gledališče statista. Kaj pa je to, statist?

— To je človek, ki stoji in hodi okrog, govoriti pa ne sme.

— Čuj, mamica, ali bi ne bilo to nekaj za našega papana?

Pri izpitu

— Gospod kandidat, povejte nam, kaj veste zanesljivega o pomenu slepega črevesa.

Kandidat v zadregi: Ah, kako dobro sem to vedel, pa sem ta hip v razburjenju vse pozabil.

Profesor obupano: Koliko škoda za človeštvo! Edini človek na svetu, ki je to vedel, pa še ta je pozabil.

Draga zdravnica

— Od zdravnika prihajaš? Zakaj se pa ne daš lečiti svoji ženi, saj je zdravnica?

— Ona je zame predraga. Imel sem bronhijalen katar, pa mi je takoj predpisala bivanje na jugu, seveda ob njeni asistenci.

Dober svet

— No, ženica, letos pa ne bo nič z morjem. Misliti moramo na neporavnane račune.

— Ali bi jih ne mogla napraviti še nekaj na morju?